

RAPORT Z WIZYTACJI **(ocena programowa)**

**dokonanej w dniach 23 – 24 listopada 2013 r. na kierunku *ekonomia* prowadzonym
w ramach obszaru nauk społecznych realizowanych
na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim
na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Tadeusz Kufel – członek PKA

członkowie:

- dr hab. Wiesław Ciechomski - członek PKA

- dr hab. Wojciech Downar - członek PKA

- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA – ekspert formalno-prawny

- Maja Bednarzewska – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

Krótką informacją o wizytacji

Wizytacja na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego na kierunku *ekonomia* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2013/2014. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz pierwszy.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Załącznik nr 1 Podstawy prawne oceny jakości kształcenia

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

Kryterium 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę.

1.1)

Kierunek *ekonomia* jest jednym z 3 kierunków prowadzonych na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego. Kształcenie na tym kierunku prowadzone jest od roku 2006.

Procedura związana z utworzeniem na Wydziale Ekonomii i Zarządzania kierunku *ekonomia* pojawiła się na początku 2005 r. Rada Wydziału przedstawiła – zgodnie z przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz Statutu Uczelni – wniosek do Senatu Uczelni w sprawie utworzenia studiów na ocenianym kierunku studiów. Senat (po pozytywnym zaopiniowaniu przez Radę Wydziału Uchwałą nr 1 z dnia 28 września 2005 r.) Uchwałą Nr 33 z dnia 30 listopada 2005 r. utworzył na Wydziale studia pierwszego stopnia na kierunku *ekonomia* realizowane w formie stacjonarnej i niestacjonarnej. W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Rady Wydziału oraz Senatu wraz z listami obecności w powyższej sprawie. W posiedzeniach tych organów brali udział tylko interesariusze wewnętrzni.

Usytuowanie w/w kierunku na tym Wydziale było uzasadnione również posiadaniem odpowiedniej kadry naukowo-dydaktycznej.

Procedury związane z utworzeniem kierunku zostały zachowane, tj. odbywały się zgodnie z zapisami w Statucie, po pozytywnym zaopiniowaniu przez Radę Wydziału dokumentów - przez Senat.

Strategia Uniwersytetu Zielonogórskiego została zatwierdzona Uchwałą nr 67 z dnia 19 grudnia 2012 r. w sprawie przyjęcia strategii Uniwersytetu Zielonogórskiego na lata 2013 – 2020. W dokumencie tym zatwierdzono również misję Uczelni.

Określona w niej misja nadaje kierunek działań realizowanych przez poszczególne jednostki organizacyjne i dydaktyczne Uczelni. Daje podstawę do zdefiniowania celów szczegółowych dla poszczególnych podmiotów i struktur, również WEZ. W misji UZ przyjmuje się, że Uczelnia jest integralną częścią regionu. Jej funkcjonowanie zwiększa zasadniczo możliwość rozwoju, daje szansę społeczności lokalnej, przedsiębiorcom, podmiotom społecznym, czy organizacjom pozarządowym na sprostanie wymagającej konkurencji.

Strategia rozwoju Wydziału Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego została zatwierdzona Uchwałą Nr 8/RW/11/2013 z dnia 19 września 2013 r. w sprawie przyjęcia strategii rozwoju Wydziału Ekonomii i Zarządzania, zawierająca misję Wydziału.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Senatu i Rady Wydziału wraz z listami obecności na których wspomniane wyżej dokumenty zostały zatwierdzone. W posiedzeniach tych organów uczestniczyli tylko interesariusze wewnętrzni.

Program nauczania i sposób realizacji kształcenia na kierunku *ekonomia* nie tylko odpowiada celom, określonym w misji i strategii UZ i wewnętrznej Wydziału, ale jest gwarantem zwiększenia szans i możliwości absolwentów na rynku pracy. Daje możliwość dostosowania treści i metod dydaktycznych do dynamicznie zmieniających się potrzeb społeczno-gospodarczych. Wydział realizuje strategię odpowiadającą zapotrzebowaniu społecznemu i gospodarczemu regionu. Podkreślona w misji i strategii Wydziału integracja ze środowiskiem gospodarczym i społecznym, pozwala na osiągnięcie efektywności działania i skuteczną reakcję na zapotrzebowanie rynku. Podstawę do tak sformułowanego wniosku stanowić może, utrzymujące się od długiego już czasu, duże zainteresowanie kształceniem na oferowanych na wydziale kierunkach studiów, w tym ekonomii. Monitorowanie karier zawodowych wielu absolwentów ekonomii dowodzi, że wiedza, umiejętności praktyczne, zdobyte podczas studiów, pozwalają na osiągnięcie sukcesu zawodowego. Źródłem sukcesu w omawianej kwestii jest także dostosowanie tematów i treści prowadzonych prac badawczych do programów kształcenia.

Uznać można, że studenci i absolwenci ocenianego kierunku, ich wiedza, umiejętności i postawy oraz podejmowane decyzje, mają i będą miały kluczowe znaczenie dla rozwoju regionu.

Kierunek ekonomia wpisuje się zarówno w misję Uczelni jak i misję Wydziału a także w sformułowane cele i zadania strategiczne, ponieważ oferuje program kształcenia przygotowujący studenta do pracy na lokalnym rynku pracy. Władze Uczelni i Wydziału wskazują, iż uczelnia reaguje właściwie na sygnały rynku pracy i powołuje nowe kierunki studiów jak i wygasza te, które nie znajdują odpowiedniego zainteresowania a także modyfikuje programy kształcenia. W zadaniach strategicznych Uczelni i Wydziału wymienia się monitorowanie rynku edukacyjnego i rynku pracy w celu określenia zapotrzebowania na wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne absolwentów oferowanych kierunków studiów. Spotkanie zespołu oceniającego z przedstawicielami pracodawców potwierdziło, iż Uczelnia oraz Wydział współpracuje ze środowiskiem gospodarczym od kilku lat i konsultuje zarówno ofertę dydaktyczną, w tym dotyczącą kierunku ekonomicznego, jak i ich realizację. Efekty kształcenia określone dla ocenianych kierunków Wydziału, także współpraca z przedstawicielami praktyki gospodarczej i administracyjnej potwierdza zgodność wizytowanych kierunków z misją i strategią Wydziału. Elastyczność oferty zapewniona jest poprzez wprowadzenie specjalności, które pozwalają na dostosowanie się do potrzeb rynku pracy przy niezmiennych kierunkowych efektach kształcenia.

1.2)

Plany studiów i programy kształcenia były przedmiotem obrad Rady Wydziału, w którym uczestniczyli studenci. Wszystkie zmiany w planach studiów i programach kształcenia wynikające ze zmian w przepisach prawa (tj. np. dostosowanie planów i programów do obowiązujących standardów kształcenia, utworzenie nowych specjalności), a także doskonalenia procesu kształcenia do zmieniających się potrzeb wewnętrznych odbywają się zgodnie z przyjętą w Uczelni procedurą, tj. przez Senat.

Uchwałą Nr 508 z dnia 25 kwietnia 2012 r. Senat określił efekty kształcenia dla kierunków studiów pierwszego i drugiego stopnia prowadzonych na Wydziale Ekonomii i Zarządzania, w tym dla ocenianego kierunku studiów.

Rada Wydziału Uchwałą nr 10/RW/2 z dnia 20 września 2012 r. uchwaliła plany studiów i programy kształcenia, w tym dla ocenianego kierunku, zaktualizowane Uchwałą z dnia 24 marca 2013 r.

Studenci biorą udział w procesie ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku. Przedstawiciele studentów zasiadają w organach kolegialnych Uczelni i Wydziału, studenci są także członkami Wydziałowego zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia. Przedstawiciel studentów jest także członkiem Rady Programowej kierunku ekonomia, do której kompetencji należy m.in. coroczna ewaluacja programu studiów.

Studenci biorą także udział w spotkaniach z przedstawicielami władz Wydziału, których celem jest zapoznanie się z opiniami studentów dotyczących bieżących problemów, ich propozycji i uwag dotyczących planów i programów studiów.

W procesie kształtowania i aktualizacji koncepcji kształcenia na kierunku ekonomia uczestniczyli zarówno interesariusze wewnętrzni, jak i zewnętrzni. Wydział Ekonomii i Zarządzania ma sprecyzowaną listę głównych interesariuszy. Interesariuszami zewnętrznymi są m.in. Urząd Miasta w Zielonej Górze, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zielonej Górze, Komunalne Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o. o. w Zielonej Górze, SAS Sp. z o. o., SEVEN sp. z o. o. w Zielonej Górze, Perceptus sp. z o. o. w Zielonej Górze, Związek Banków Polskich, Biuro Informacji Kredytowej. Wykaz interesariuszy zewnętrznych, w tym instytucjonalnych jest szeroki, a Zespół Oceniający miał możliwość przedyskutowania kwestie definiowania efektów oraz roli pracodawców w tym procesie w czasie spotkania z grupą przedsiębiorców tworzących powstającą Radę konsultacyjną

interesariuszy. Przedstawiciele praktyki uczestniczą w przygotowaniu programów kształcenia, proponują nowe formy oferty edukacyjnej oraz prowadzą zajęcia dydaktyczne na Wydziale Ekonomii i Zarządzania.

Aktualizacja programów prowadzona jest przez Dziekanów oraz Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia. Komisja wypełnia zadania z zakresu koordynacji prac nad systemem jakości kształcenia, proponuje zmiany w tym systemie i wdraża narzędzia służące jego udoskonalaniu. W tym celu pozostaje w bieżącym kontakcie ze studentami, kadrami naukowo-dydaktyczną, przedstawicielami rynku pracy i absolwentami. Zbiera ich opinie, propozycje i uwagi dokonując późniejszej oceny i modyfikacji systemu jakości kształcenia. Prace Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz pozostałych organów działających w ramach systemu na Wydziale koordynuje Prodziekan ds. Jakości Kształcenia. Wdraża również decyzje podjęte przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, pozostaje w kontakcie ze studentami, kadrami naukowo-dydaktyczną i przedstawicielami interesariuszy zewnętrznych w celu zbierania ich opinii, propozycji i uwag dotyczących systemu jakości i kwestii z nim powiązanych, przygotowuje informacje i raporty z zakresu systemu jakości kształcenia, realizuje, koordynuje i kontroluje proces wdrażania zasad jakości kształcenia.

W roku akademickim 2013/14 zaplanowano powołanie Wydziałowej Rady Konsultacyjnej ds. Kształcenia i Współpracy z Otoczeniem Gospodarczym. Rada pełnić będzie rolę gremium opiniotwórczo-konsultacyjnego i uczestniczyć będzie w procesie doskonalenia programu studiów, corocznie formułując swoje wnioski odnośnie wymaganych przez pracodawców kompetencji, wiedzy i umiejętności absolwentów kierunku ekonomia. Wnioski te będą uwzględniane przy projektowaniu zmian w programie studiów czy określaniu tematyki prac dyplomowych.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1) Koncepcja kształcenia wpisuje się zarówno w misję Uczelni jak i Wydziału oraz ich cele strategiczne. Praktyczny profil kształcenia na kierunku ekonomia uwzględnia potrzeby lokalnego rynku pracy i realizuje cele strategiczne Uczelni i Wydziału. Koncepcja profilu praktycznego uwzględnia formy i metody dydaktyczne zorientowane na kształtowanie umiejętności zwiększających szanse absolwentów na rynku pracy. Koncepcja kształcenia dla profilu ogólnoakademickiego nie budzi zastrzeżeń.

1.2) W określaniu koncepcji kształcenia kierunku ekonomii bierze udział kadra akademicka oraz przedstawiciele pracodawców. Studenci także biorą udział w procesie tworzenia koncepcji kształcenia, zarówno poprzez zasiadania w formalnych, oficjalnych gremiach, jak i poprzez przedstawianie swojego stanowiska w trakcie spotkań z władzami Wydziału.

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1)

Zgodnie z warunkiem określonym w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, efekty kształcenia dla kierunku „ekonomia” zostały określone uchwałą nr 508 Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 25 kwietnia 2012 r.

„w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów pierwszego i drugiego stopnia prowadzonych na Wydziale Ekonomii i Zarządzania”. Kierunek „ekonomia” został wyodrębniony z obszaru nauk społecznych. Efekty kierunku zostały przypisane do dziedziny nauk ekonomicznych, w dyscyplinach ekonomia oraz nauki o zarządzaniu. Przypisanie kierunku jest zgodne z Rozporządzeniem MNiSW z 8 sierpnia 2011 roku w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych.

Efekty kształcenia sformułowane są na dwóch poziomach: kierunku oraz poszczególnych przedmiotów. Dla ocenianego kierunku zostało sformułowanych łącznie 30 efektów kierunkowych (W–15, U–7 oraz KS–8). Przy formułowaniu efektów kierunkowych zostały wykorzystane wszystkie efekty obszarowe przewidziane dla obszaru nauk społecznych, z uwzględnieniem ich struktury (wiedza, umiejętności i kwalifikacje społeczne). Zależności pomiędzy efektami przedstawione zostały w tabeli pokrycia obszarowych efektów kształcenia przez efekty kierunkowe. Niektóre ze sformułowanych efektów kierunkowych stanowią uszczegółowienie efektów obszarowych, ale również wiele efektów kierunkowych ma bardzo zbliżone brzemienne do efektów obszarowych. Dotyczy to w szczególności efektów z zakresu umiejętności. W tym zakresie słabo podkreślona jest specyfika i tożsamość kierunku „ekonomia”. Odniesienia efektów kierunkowych do dyscypliny ekonomia są widoczne prawie w każdym efekcie z zakresu wiedzy i umiejętności. Pojedyncze efekty (np. K_W14, K_U06) odnoszą się do dyscypliny nauk o zarządzaniu. Takie same efekty są sformułowane dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Efekty kierunkowe są zgodne z określonym opisem efektów kształcenia dla profilu ogólnoakademickiego w obszarze kształcenia w zakresie nauk społecznych (Załącznik nr 2 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego).

Wydział upatruje dalszy rozwój kierunku w działaniach polegających na ciągłym wzbogacaniu oferty edukacyjnej, poprawie jakości kształcenia oraz umiędzynarodowieniu kierunku. Sformułowane efekty kształcenia są na tyle ogólne, że umożliwiają elastyczne modyfikowanie oferty przedmiotów oraz włączenie do programu nowych przedmiotów prowadzonych w języku angielskim. Działania takie mogą być realizowane w ramach istniejącego systemu efektów kształcenia dla kierunku „ekonomia”.

Przedmiotowe efekty kształcenia sformułowane są w opisach poszczególnych przedmiotów. Pomimo, że plan studiów wyodrębnia moduły w postaci grup przedmiotów (m.in. podstawowe, kierunkowe, rozszerzające) Wydział nie sformułował osobnych, specyficznych efektów kształcenia na poziomie modułów rozumianych jako grupy przedmiotów.

Program kształcenia dla studentów trzeciego roku studiów licencyjnych prowadzony jest w oparciu o standardy kształcenia, które obowiązywały w chwili rozpoczęcia toku studiów. Cele i efekty kształcenia dla tych programów zostały sformułowane w opisie sylwetki absolwenta poszczególnych specjalności. W sylabusach przedmiotów dla trzeciego roku, znajdują się również opisy przedmiotów należących do treści kształcenia podstawowego i kierunkowego, w których cele i efekty kształcenia obejmują również te, które są sformułowane w standardzie (efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje w załączniku 116 do rozporządzenia MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki).

Opis założonych efektów kształcenia uwzględnia wiedzę, umiejętności oraz kompetencje, które są charakterystyczne dla obszaru nauk społecznych, w dziedzinie nauk ekonomicznych.

W opisach przedmiotów zawarte są odniesienia efektów przedmiotowych do kierunkowych. Odniesienia te są logiczne i na ich podstawie można stwierdzić, że osiągając dany efekt przedmiotowy student realizuje efekt kierunkowy ujęty w macierzy, wskazującej zależności pomiędzy efektami kierunkowymi a przedmiotowymi. Każdy z efektów kierunkowych jest realizowany przez kilka lub kilkanaście przedmiotów. Jedynie efekt K_W13 „Charakteryzuje znaczenie wpływu produkcji i wzrostu gospodarczego na środowisko i zasoby naturalne oraz odpowiednie unormowania prawne” jest realizowany tylko przez jeden przedmiot. Rozważenia wymaga, czy efekt ten jest istotny z punktu widzenia opisu kierunku.

Wydział opracował opis modułu dla praktyki zawodowej. Opis ten zawiera cztery sformułowane efekty przedmiotowe związane z nabyciem określonych kompetencji społecznych. Takie podejście pozwala na bardzo dobre wykorzystanie praktyki, do tego, aby student nabył kompetencje specyficzne, których nie można nabyć na innych przedmiotach (np. sformułowano efekt: „/.../ rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego”). W opisie efektów kształcenia modułu praktyk zawodowych należałoby natomiast rozważyć, w jakim zakresie realizują one również efekty związane z nabywaną przez studenta wiedzą i umiejętnościami. W opisie modułu praktyk nie określono efektów z zakresu wiedzy i umiejętności, jednak program praktyki zakłada, że student zdobędzie również pewne umiejętności praktyczne. Podsumowując można stwierdzić, że efekty sformułowane dla modułów (przedmiotów oraz praktyki zawodowej) są powiązane z efektami ogólnymi (kierunkowymi) i umożliwiają ich realizację.

Opis założonych efektów kształcenia dla kierunku „ekonomia” jest opublikowany. Opis ten, stanowiący załącznik do uchwały Senatu, jest opublikowany w Biuletynie Informacji Publicznej Uniwersytetu Zielonogórskiego. Na stronie BIP UZ publikowane są treści uchwał Senatu oraz rozporządzeń Rektora wraz z załącznikami. Ponadto na Wydziale ogólnodostępny jest „Pakiet informacyjny dla kierunku „ekonomia” na r.a. 2013/2014”, w którym znajduje się m.in. opis zakładanych efektów kształcenia.

2.2)

Efekty kierunkowe, ocenianego kierunku zostały sformułowane w sposób zrozumiały i sprawdzalny. Zapisy efektów nie budzą wątpliwości językowych i merytorycznych. Łącznie efekty kierunkowe stanowią ogólny, ale poprawny opis kierunku „ekonomia”. Prawie każdy z efektów w zakresie wiedzy i umiejętności w swojej treści nawiązuje bezpośrednio do zagadnień związanych z dyscyplinami, do których te efekty się odnoszą.

Efekty przedmiotowe sformułowane są prawidłowo. Na ogół dla jednego przedmiotu sformułowanych jest pięć lub sześć efektów z uwzględnieniem ich struktury. Efekty przedmiotowe są dobrze powiązane w opisie przedmiotu z celami oraz treściami kształcenia. Sposób sformułowania efektów przedmiotowych nie budzi wątpliwości, co do ich jasności i komunikatywności. W opisach przedmiotów zawarta jest informacja co do sposobów weryfikacji efektów przedmiotowych, z zaznaczeniem jakie metody weryfikują osiągnięcie konkretnego efektu. W oparciu o zaznaczone w sylabusie zależności można stwierdzić, że każdy efekt przedmiotowy jest możliwy do zweryfikowania.

W ocenie studentów system oceny efektów kształcenia jest przejrzysty i powszechnie dostępny. Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA (dalej jako: ZO PKA) wskazali, że ocena obejmuje wszystkie kategorie efektów kształcenia. W ocenie studentów wymagania są wystandaryzowane, znają oni warunki uzyskania zaliczenia.

2.3)

Podstawowym elementem systemu weryfikacji kierunkowych efektów kształcenia jest metoda ich weryfikacji na poziomie poszczególnych przedmiotów. W opisach przedmiotów na kierunku „ekonomia” zawarta jest część „Weryfikacja efektów kształcenia i warunki zaliczenia”. W części tej opisane są sposoby weryfikacji. W części tej zaznaczone jest, który ze sposobów weryfikacji odnosi się do konkretnego efektu, np. zaznaczone jest, że wynik kolokwium weryfikować będzie konkretne efekty przedmiotowe i kierunkowe. W niektórych przypadkach określone jest syntetycznie jaką tematykę obejmuje egzamin lub zaliczenie, z zaznaczeniem efektów, które zostaną zweryfikowane. W karcie przedmiotu ujęte są efekty zarówno z zakresu wiedzy, jak również umiejętności i kompetencji społecznych. Taki system weryfikacji efektów kształcenia jest prosty, przejrzysty i należy go ocenić pozytywnie. Weryfikacja efektów kształcenia dokonywana jest w odniesieniu do realizacji każdego przedmiotu w toku studiów, również do modułu praktyk zawodowych. System weryfikacji efektów kształcenia obejmuje również proces dyplomowania.

Do najczęściej stosowanych sposobów oceny efektów kształcenia zaliczyć można m.in.: egzamin/zaliczenie w formie pisemnej/ustnej, opracowanie projektu, zadania do samodzielnego i grupowego rozwiązania, ocena pracy w grupach, aktywność studentów w trakcie ćwiczeń, poprzez ocenę ich zaangażowania w pracę zespołową, udział w dyskusjach, ćwiczeniach praktycznych, itp..

Na podstawie przeanalizowanych prac egzaminacyjnych i zaliczeniowych można stwierdzić, że na kierunku „ekonomia” istnieje możliwość weryfikowania efektów kształcenia, przy wykorzystaniu stosowanych metod zaliczeń i egzaminów. Prace są na ogół opisywane przez sprawdzającego, zaznaczana jest liczba punktów oraz ocena. Kryteria oceny nie budzą zastrzeżeń, zdarzają się jednak przypadki zawyżania ocen.

Sposób weryfikacji założonych efektów kształcenia z punktu widzenia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych został przeanalizowany również na etapie procesu dyplomowania. Narzędziem systemu kształcenia potwierdzającym osiągnięcie założonych efektów jest analiza tematyki prac licencjackich i magisterskich. Przeanalizowano tematykę prac łącznie 172 absolwentów kierunku „ekonomia”, którzy ukończyli studia pierwszego w r.a. 2012/2013 (łącznie 141 prac absolwentów studiów stacjonarnych i 31 prace studiów niestacjonarnych). Prace są zgodne ze standardem kierunku „ekonomia”, z nielicznymi wyjątkami. Prace niezgodne obejmują na ogół tematykę zarządzania. Przykładowe tematy niezgodne ze standardem (studia licencjackie) kierunku „ekonomia” to:

- „Systemy motywacyjne w przedsiębiorstwie na przykładzie Polkomtel Sp. z o.o.”,
- „Zarządzanie kadrami”,
- „Szkolenia w systemie motywacyjnym na przykładzie przedsiębiorstwa „Aqua Grupa SBS Sp. z o.o.” oraz
- „System motywacji pracowników na przykładzie Urzędu Miasta w Nowej Soli”.

Zakres powyższych niezgodności jest niewielki i nie stanowi przeszkody w realizacji efektów kształcenia. Ze tego względu, że niezgodności powyższe dotyczą na ogół rozgraniczenia treści dyscyplin ekonomii oraz nauk o zarządzaniu, problem ten będzie marginalny, gdy wszyscy studenci realizować będą programy zbudowane według KRK, których efekty przypisane są do obu dyscyplin.

Na końcowym etapie procesu kształcenia, sposób weryfikacji efektów można ocenić odnosząc się do trybu i zasad dyplomowania. Ogólne zasady dyplomowania określone są w Regulaminie studiów (Rozdział 8. Ukończenie studiów). Ponadto ujednolicone są wymogi formalne dotyczące przygotowywania prac licencjackich. Regulamin studiów reguluje wszystkie główne zagadnienia związane z przeprowadzeniem egzaminu dyplomowego, m.in. tryb powoływania i skład komisji egzaminu dyplomowego, warunki dopuszczenia do egzaminu dyplomowego, zasady oceniania na egzaminie dyplomowym, itp. Tematy prac są akceptowane przez Radę Wydziału. Egzamin dyplomowy odbywa się w formie ustnej przed

komisją powołaną przez Dziekana. Na egzaminie dyplomowym student odpowiada na dwa pytania (z kierunku oraz z pracy). Do wiadomości studentów podawane są zagadnienia dotyczące pytań kierunkowych (zestawy 40 pytań). Pytania na egzamin dyplomowy odpowiadają zakresowi tematycznemu przedmiotów podstawowych i kierunkowych.

Formuła stosowana przy obliczaniu średniej oceny na dyplomie jest standardowa i zakłada, że na ocenę końcową na dyplomie składa się 50% średniej ze studiów, 25% z oceny pracy dyplomowej oraz 25% z egzaminu dyplomowego.

Ściśle przestrzegana jest zasada, że albo promotor, albo recenzent jest samodzielnym pracownikiem nauki (często występują przypadki, że obie osoby są samodzielnymi pracownikami nauki). We wszystkich obronionych w r.a. 2012/2013 pracach licencjackich zasada powyższa była zachowana. Seminaria na kierunku „ekonomia” są prowadzone przez 16 promotorów, z czego sześciu to samodzielni pracownicy nauki. Obsadę taką, biorąc pod uwagę, że są to studia pierwszego stopnia należy uznać za prawidłową.

Proces dyplomowania stosowany na Wydziale, odnosząc się do tematyki prac dyplomowych, zasad przeprowadzania egzaminu dyplomowego oraz obsady seminarium należy ocenić wysoko.

Prawidłowość pomiaru efektów kształcenia odbywa się m.in. poprzez analizę wystawianych ocen. Średnie oceny wystawione po semestrze letnim r.a. 2012/2013 nie budzą zastrzeżeń. Na kierunku „ekonomia” największy odsetek stanowią oceny dostateczne (26,5%). Ocen bardzo dobrych jest 15,4%, dobrych plus 16,0%, dobrych 23,1%, dostatecznych plus 15,3% oraz niedostatecznych 3,7%.

Natomiast oceny wystawione w procesie dyplomowania są bardzo wysokie. Z prac dyplomowych 48,2% stanowią oceny bardzo dobre, łącznie z ocenami dobrymi plus stanowią one 74,1% wszystkich ocen. Ocen dostatecznych plus i dostatecznych wystawiono 5,9%. Na tak wysokie oceny nie wskazuje poziom wylosowanych do analizy prac licencjackich. Ocen z egzaminu dyplomowego są jeszcze lepsze. Ocen bardzo dobrych jest 56,3%, łącznie z ocenami dobrymi plus stanowią one 77% wszystkich wystawionych z egzaminu ocen. Ocen dostatecznych nie postawiono, a dostatecznych plus jest 1,5%. Ocen końcowe na dyplomie mają bardziej równomierny rozkład, co wynika z przyjętej formuły liczenia. Największy odsetek ocen na dyplomie stanowią oceny dobre plus (42,9%). Nie wystawiono na dyplomie ani jednej oceny dostatecznej.

Ten obszar oceny stopnia osiągnięcia efektów kształcenia powinien być monitorowany, w szczególności w kontekście rzeczywistego poziomu prac licencjackich oraz prezentowanego przez studentów poziomu podczas egzaminu licencjackiego.

Ogólne postanowienia dotyczące standaryzacji wymagań znajdują się w Regulaminie studiów, w rozdziale 4 (Zaliczenie semestru studiów). Szczegółowe zasady w zakresie standaryzacji wymagań znajdują się w opisach poszczególnych przedmiotów, w części „Weryfikacja efektów kształcenia i warunki zaliczenia”. Zasady zapisane w tej części sylabusa, w sposób na ogół szczegółowy, określają jakie elementy aktywności brane są pod uwagę w ocenie końcowej (np. określony jest udział procentowy w ocenie końcowej oceny z kolokwium, za aktywność oraz obecności na zajęciach). Często określona jest też sumaryczna liczba punktów jaką student może uzyskać np. z kolokwium oraz ustalone są przedziały punktowe konieczne do osiągnięcia aby otrzymać daną ocenę. Standardy oceny (np. maksymalna liczba punktów za kolokwium, wymagana na określonej ocenie) różnią się między przedmiotami, ale dla każdego przedmiotu zasady te są sformułowane w sposób jasny, dający studentowi jednoznaczną wiedzę na temat warunków zaliczenia. Student na podstawie tej części sylabusa wie, jak są oceniane poszczególne rodzaje jego aktywności z danego przedmiotu. Zapisy powyższe zapewniają dużą obiektywność oceny.

Zakres e-learningu jest niewielki. Jedynie w przypadku jednego przedmiotu („Technologie informacyjne”) jako jeden ze sposobów weryfikacji efektów kształcenia przewidziany jest test wyboru z zakresu stosowania narzędzi oprogramowania.

Odsiew studentów na kierunku „ekonomia” jest zróżnicowany na poszczególnych latach i formach kształcenia. Wysoki jest odsiew na studiach niestacjonarnych. Na pierwszym roku odsiew wynosi 50%. Na pozostałych latach ok. 17,7%. Najczęstszymi przyczynami skreśleń są: niepodjęcie studiów (43,6%), nieuzyskanie zaliczenia semestru (33,3%), nieuiszczenie opłaty za studia (17,9%) oraz rezygnacja ze studiów (5,2%). Wysoki odsetek niepodjęcia studiów może świadczyć o tym, że Wydział i kierunek w wielu przypadkach jest dla kandydatów drugim wyborem miejsca studiowania. Na studiach stacjonarnych odsiew jest umiarkowany: na pierwszym roku 19%, na drugim 4,7% oraz na trzecim 3,4%. Na tej formie studiów najczęstszymi przyczynami skreśleń są: niepodjęcie studiów (38,0%), nieuzyskanie zaliczenia semestru (48,0%) oraz rezygnacja ze studiów (14,0%). Taką strukturę odsiewu należy uznać za sprzyjającą utrzymaniu przez Wydział poziomu kształcenia.

Na Wydziale ogólnodostępny jest pakiet informacyjny dotyczący kierunku „ekonomia”, w którym znajdują się opisy przedmiotów zawierające sposoby oceny efektów kształcenia. Ponadto na stronie internetowej Wydziału umieszczona jest zakładka „Katalog przedmiotów”, który zawiera opis każdego przedmiotu.

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. protokoły egzaminacyjne, dyplomy, suplementy oraz karty okresowych osiągnięć studenta prowadzona jest prawidłowo.

Natomiast w suplementach wskazane byłoby:

- w pkt. II – Informacje o dyplomie - w ust. 3 – kierunek studiów i specjalność – określenie co jest kierunkiem studiów, a co specjalnością;
- w pkt. IV w ust. 3 w pkt. IV w ust. 3 – uzupełnienie wpisu o rok akademicki, w którym realizowane było kształcenie oraz

Przechowywanie efektów kształcenia. W Uniwersytecie Zielonogórskim obowiązują zapisy „Instrukcji kancelaryjnej”, stanowiącej załącznik do Zarządzenia Rektora Nr 28 z dnia 30 maja 2006 r. oraz uzupełniona Zarządzeniem Nr 70 z dnia 7 listopada 2006 r. określającej zasady postępowania, mające zapewnić sprawne i szybkie wykonywane czynności kancelaryjnych. Instrukcje te określają zasady przechowywania i postępowania z aktami w toku bieżącej pracy w komórkach organizacyjnych.

Po upływie okresu przechowywania, tj. 2 lat, akta przekazywane są do archiwum uczelnianego na podstawie spisu zdawczo-odbiorczego, sporządzonego zgodnie z oznaczeniem przewidzianym w instrukcji oraz zgodnie z określonymi w niej symbolami.

Efekty kształcenia (dokumentacja z egzaminów, sprawdzianów oraz innych prac studentów) są przechowywane u prowadzących poszczególne przedmioty nauczycieli akademickich do końca cyklu kształcenia. Zapisy w tym zakresie uregulowane zostały w załączniku do Zarządzenia Nr 110 Rektor z dnia 4 listopada 2013 r. zmieniające zarządzenie nr 51 rektora z dnia 29 maja 2013 r. w sprawie dokumentów i procedur uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz wprowadzające tekst jednolity zarządzenia.

2.4)

Na Uniwersytecie Zielonogórskim Zarządzeniem Rektora nr 12 z dnia 30 stycznia 2012 r. powołano Zespół ds. Monitorowania Karier Zawodowych Absolwentów UZ, którego efektem pracy było opracowanie zasad oraz harmonogramu prac dotyczących monitorowania karier zawodowych absolwentów. Zarządzenie Rektora nr 26 z dnia 16 kwietnia 2012 roku określiło organizację i harmonogram prac nad monitorowaniem losów absolwentów. Uczelnia przyjęła również tryb zbierania informacji kontaktowych (karta obiegowa) z absolwentami.

Uczelnia do tej pory przeprowadziła pierwszą edycję badań dotyczących losów absolwentów. Badanie przeprowadzono w oparciu o 706 ankiet (20% populacji), a wyniki zostały zawarte w raporcie pt.: „Wizerunek Uniwersytetu Zielonogórskiego, ocena efektów kształcenia oraz własnej aktywności ekonomicznej w przekonaniach absolwentów. Edycja 2013”. Informacje zawarte w Raporcie są pełne, przedstawiają nie tylko dane dla całej Uczelni, ale również w podziale na poszczególne Wydziały. Obecnie trwają prace nad zastosowaniem wyników Raportu pod kątem modyfikacji oferty edukacyjnej oraz prowadzone są działania związane z drugą edycją badań. W trakcie opracowywania jest również strona internetowa pod nazwą „Absolwent Extra”. Na stronie udostępniona jest pełna wersja ww. Raportu z pierwszej edycji badania. Wysiłki Uczelni w obszarze badania losów absolwentów należy ocenić pozytywnie, a na szczególne podkreślenie zasługuje pełna jawność wyników prowadzonych badań.

W dniu 30 stycznia 2012 roku Zarządzeniem Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego nr 12 powołano zespół ds. Monitorowania Karier Zawodowych Absolwentów UZ. Wprowadzono wzór elektronicznej karty obiegowej, do stosowania której zostały zobowiązane osoby skreślone z listy studentów lub osoby kończące studia. Zakończono już badanie absolwentów edycji 2013 roku. Raport z tego badania dostępny jest na stronie internetowej Uczelni.

Ankietę wypełniło 18 osób z kierunku ekonomia oraz studenci innych kierunków. W raporcie tym wyniki potraktowane są zbiorczo – bez wyróżnienia odpowiedzi dla poszczególnych kierunków studiów.

Wyniki raportu pokazują ogólne zadowolenie studentów po zakończeniu studiów, a także ich sytuację na rynku pracy.

Stosownym wydaje się jednak, że raport powinien uwzględniać odpowiedzi na pytania z podziałem na kierunki studiów, tak, aby dokładnie wskazywał, które odpowiedzi dotyczyły których kierunków.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

W czasie wizytacji na kierunku „ekonomia” Zespół Oceniający przeanalizował wybrane prace śródsesemestralne, zaliczeniowe i egzaminacyjnych, a także prace dyplomowe pod kątem oceny możliwości weryfikacji założonych efektów przedmiotowych.

Prace dyplomowe we wszystkich przypadkach związane były z kierunkiem studiów. Miały one charakter opracowań teoretyczno-empirycznych. Dominowała w nich część teoretyczna oparta na analizie opisowej wykorzystującej literaturę przedmiotu i inne źródła wtórne. Części empiryczne, z reguły wąskie, odwoływały się do przykładu jednostkowych podmiotów i zawierały analizy statystyczne uzyskanych w nich danych empirycznych. Poziom merytoryczny ocenianych prac dyplomowych był dobry, a strona formalna w większości odpowiadała przyjętym w tym zakresie wymaganiom.

Na kierunku „ekonomia” nie była do tej pory przeprowadzana ocena jakości kształcenia.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1) Sposób wyodrębnienia kierunku „ekonomia” z obszaru nauk społecznych jest właściwy. Wydział sformułował efekty na poziomie kierunku oraz poszczególnych przedmiotów. Związek pomiędzy efektami tych poziomów jest prawidłowy, tzn.

realizacja efektów przedmiotowych pozwala na osiągnięcie założonych efektów kierunkowych. Uczelnia opublikowała efekty kierunku „ekonomia” w kilku formach.

2.2) Efekty kierunkowe, jak i przedmiotowe są sformułowane w sposób zrozumiały i umożliwiający ich weryfikację. W opisach przedmiotów zawarta jest informacja co do sposobów weryfikacji efektów przedmiotowych, z zaznaczeniem jakie metody weryfikują osiągnięcie konkretnego efektu. Efekty kształcenia są dostępne na stronie internetowej wydziału, każdy zainteresowany ma do nich dostęp.

2.3) Wydział opracował system weryfikacji zakładanych efektów kształcenia. System ten obejmuje weryfikację wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Systemem tym objęte są wszystkie etapy procesu kształcenia, m.in.: poszczególne przedmioty w toku studiów, proces dyplomowania oraz proces odbywania i kontroli praktyk zawodowych. Proces dyplomowania obejmujący w szczególności analizę tematyki prac dyplomowych, zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego oraz obsady seminarium należy ocenić wysoko.

2.4) Uczelnia podejmuje szereg działań związanych z monitorowaniem karier zawodowych absolwentów. Prace zostały rozpoczęte kilka lat temu. W 2012 r. przeprowadzono pierwszą edycję badań losów absolwentów. Badania te zostały przeprowadzono na stosunkowo dużej próbie, a ich wyniki zostały szczegółowo przeanalizowane. W tym zakresie Uczelnia prowadzi konsekwentne wysiłki mające na celu uwzględnienie wyników badań w kształtowaniu oferty oraz przeprowadzenie kolejnej edycji badań. Prowadzone jest monitorowanie karier absolwentów, osoby kończące studia odpowiadają na pytania dotyczące zasad studiowania, programu i planu studiów. Raport z tych badań dostępny jest na stronie internetowej Uczelni.

Kryterium 3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

3.1)

Program kształcenia dla kierunku „ekonomia” obejmuje opis zakładanych efektów kształcenia oraz program studiów. Opis programu studiów znajduje się w pakiecie informacyjnym dla ocenianego kierunku. Częścią programu studiów jest plan studiów, sporządzony odrębnie dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Plany studiów zostały zatwierdzone przez Radę Wydziału (Uchwała z dnia 25.04.2013).

Program studiów umożliwia studentowi wybór przedmiotów w wymiarze przekraczającym 30% łącznej liczby punktów ECTS. W toku studiów przewidziane są moduły wybieralne, które składają się z par przedmiotów, z których student wybiera jeden. W planie studiów modułów takich jest 18. Łącznie z przedmiotem fakultatywnym, ogólnouczelnianym, wykładem monograficznym, językiem obcym, praktyką zawodową oraz modulem dyplomowania za zajęcia do wyboru student otrzymuje 95 punktów ECTS.

W przypadku studiów pierwszego stopnia dla cyklu kształcenia, który rozpoczął się w r.a. 2011/2012 obowiązują standardy kształcenia. Na studiach stacjonarnych liczba godzin w toku studiów wynosi 1.815 h. Grupa treści podstawowych obejmuje 360 h, za które student otrzymuje 42 punktów ECTS. Grupa treści kierunkowych obejmuje 195 h, za które student otrzymuje 24 punktów ECTS. Wymiar godzinowy tych grup przedmiotów jest równy lub przekracza wymagania określone w standardzie. Natomiast w przypadku przedmiotów, które

obejmują treści kształcenia **podstawowego za małą jest liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje za te przedmioty** (standard wymaga 48 punktów).

Grupy przedmiotów kształcenia podstawowego oraz kierunkowego obejmują wszystkie przedmioty przewidziane w standardzie, w wymaganym wymiarze godzinowym. Program studiów przewiduje zajęcia z języków obcych w wymiarze 120 h, którym przypisano 7 punktów. Ponadto w programie studiów przewidziane są zajęcia z technologii informacyjnej w wymiarze 45 h. Program studiów obejmuje treści poszerzające wiedzę ogólną w łącznym wymiarze ponad 60 h. Liczba punktów ECTS za te przedmioty przekracza liczbę wymaganą standardem. Program studiów przewiduje również zajęcia z ochrony własności intelektualnej. Ćwiczenia, seminaria oraz zajęcia laboratoryjne stanowią 61,2% ogólnej liczby godzin zajęć.

Plan studiów dla studiów niestacjonarnych jest zbudowany analogicznie jak dla studiów stacjonarnych. Liczba godzin na studiach niestacjonarnych wynosi 1.152, co stanowi ponad 60% ogólnej liczby godzin zajęć określonych w standardzie dla kierunku „ekonomia”. Łączna liczba godzin w ramach przedmiotów kształcenia podstawowego wynosi 312 (wobec 360 h przewidzianych w standardzie), a kształcenia kierunkowego 129, (wobec 180 h przewidzianych w standardzie). **Nie spełnia to wymogu** pełnej realizacji godzin zajęć określonych w standardach kształcenia. Plan studiów zawiera wszystkie przedmioty przewidziane w części „inne wymagania” standardu.

Plan studiów dla studentów studiujących na trzecim roku **nie spełnia wymagań** rozporządzenia MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki.

Na kierunku „ekonomia” kształcenie trwa 6 semestrów i obejmuje łącznie 1.890 h na studiach stacjonarnych oraz 1.179 h na studiach niestacjonarnych (bez wymiaru godzinowego praktyk). Taki wymiar godzin jest stosunkowo wysoki i w zupełności wystarczający do osiągnięcia założonych dla kierunku efektów kształcenia.

W programie studiów nie ma podziału na specjalności. Treści programowe w planie studiów zostały podzielone na 5 modułów: podstawowy, kierunkowy, rozszerzający, dyplomowy oraz praktyka zawodowa. Treści kształcenia w module podstawowym są na ogół dobrane właściwie (stanowią one głównie przedmioty treści podstawowych i kierunkowych ze standardu). Znajdujące się w tym module przedmioty (głównie z zakresu mikroekonomii, makroekonomii, analizy ekonomicznej, zarządzania) zapewniają uzyskanie dobrych podstaw merytorycznych studiowanego kierunku. Pewne wątpliwość może jedynie budzić zaliczenie „Wychowania fizycznego” do tego modułu przedmiotów. Treści kształcenia dla poszczególnych przedmiotów określone są w sylabusach, w części „Zakres tematyczny przedmiotu”. Tematyka poszczególnych przedmiotów określona jest w sposób prawidłowy, na ogół dosyć szczegółowy, osobno z podziałem na treści wykładów i ćwiczeń.

W toku studiów przewidziane są następujące formy zajęć: wykłady, ćwiczenia, laboratoria oraz seminaria (wraz z proseminarium).

W strukturze zajęć wykłady stanowią 42,9% ogółu zajęć, ćwiczenia 37,3%, laboratoria 11,9% oraz seminaria 7,9%. Podobne proporcje występują na studiach niestacjonarnych. Struktura zajęć z punktu widzenia stosowanych form sprzyja osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia, szczególnie biorąc pod uwagę specyfikę kierunku „ekonomia” oraz fakt, że kształcenie odbywa się tylko na profilu ogólnoakademickim.

Natomiast stosunkowo wysoki jest udział seminariów w strukturze zajęć (150 h na studiach stacjonarnych i 135 h na studiach niestacjonarnych). Seminaria skumulowane są na V i VI semestrze co daje bardzo wysoki ich wymiar godzinowy na semestr (75 h w semestrze na studiach stacjonarnych oraz 63 i 72 h na studiach niestacjonarnych). Taki wymiar godzinowy seminarium, w stosunkowo krótkim czasie może wywołać trudność w zaplanowaniu tych zajęć, szczególnie na studiach niestacjonarnych.

Stosowane metody dydaktyczne są opisane w sylabusie w części „Metody kształcenia” osobno dla wykładów oraz ćwiczeń. Do najczęściej stosowanych metod dydaktycznych zaliczyć można m.in.: analizę przypadków, gry dydaktyczne, dyskusję, prezentację multimedialną, burzę mózgów, metodę projektów, działania oparte na autoanalizie, eksperyment psychologiczny, itp. Narzędzia dydaktyczne na ogół są dobrze dobrane, uwzględniając specyfikę przedmiotu. Podsumowując można stwierdzić, że dobór treści kształcenia (ze wskazanym wyjątkiem dotyczącymi specjalności), formy prowadzenia zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne, określone są w sposób umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia dla kierunku „ekonomia”.

Łączna liczba punktów ECTS dla kierunku „ekonomia”, jaką student uzyskuje w toku studiów wynosi 180 punktów.

Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów Wydział określił na 93,5 na studiach stacjonarnych i 70,5 punktów na niestacjonarnych. Ta stosunkowo wysoka liczba godzin wynika z dużej liczby godzin w toku studiów. Założona ilość godzin konsultacji z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego, jest dosyć wysoka dla poszczególnych przedmiotów, ale realna do osiągnięcia. Wydział określił również łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach o charakterze praktycznym - wynosi ona 37 punktów ECTS na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Jest to liczba określona prawidłowo biorąc pod uwagę stosunkowo dużą liczbę godzin w toku studiów oraz stosunkowo wysoki udział ćwiczeń w strukturze form zajęć. Prawidłowo jest określona liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych (51 pkt. ECTS na studiach stacjonarnych, tyle samo na niestacjonarnych). Przedmioty podstawowe dają studentom bardzo dobrą podstawę wiedzy z dziedziny nauk ekonomicznych, głównie ekonomii. Liczba punktów ECTS za zajęcia oferowane w formie zajęć ogólnouniversyteckich wynosi 2 punkty ECTS. W ramach tego przedmiotu student może wybrać dowolny przedmiot realizowany na innych wydziałach. Za zajęcia z wychowania fizycznego (na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego stopnia) jest przypisanych jest 2 punkty ECTS.

Nakład pracy studenta dla poszczególnych przedmiotów jest określony w sylabusach w części „Obciążenie pracą studenta”. Struktura nakładu pracy studenta z poszczególnych przedmiotów jest określona prawidłowo. Liczba punktów jaką student otrzymuje za poszczególne przedmioty odpowiada w przybliżeniu ich wymiarowi godzinowemu. Przy określaniu liczby punktów ECTS dla poszczególnych przedmiotów brano była również pod uwagę trudność danego przedmiotu. Rozkład punktów ECTS pomiędzy semestrami jest równomierny (równo po 30 punktów w semestrze).

W oparciu o analizę systemu ECTS można stwierdzić, że są spełnione warunki określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia w części dotyczącej określania łącznej liczby punktów ECTS oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta.

Dla cykli kształcenia, które rozpoczęły studia w poprzednich latach akademickich (obecny trzeci rok studiów pierwszego stopnia), plan studiów przewiduje 180 punktów koniecznych do ukończenia studiów. Ponadto w każdym semestrze student uzyskuje 30 punktów oraz 60 punktów w roku akademickim. Za zajęcia seminaryjne, w tym przygotowanie pracy licencjackiej student otrzymuje 10 punktów. Spełnione są zatem warunki określone w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta.

Możliwości indywidualizacji procesu kształcenia wynikają z zapisów Regulaminu studiów (Rozdział 3. Organizacji studiów) oraz Uchwał RW nr 3 i 5 z dnia 17 października 2007 r. W dokumentach tych określone są zasady przyznawania indywidualnej organizacji toku studiów. Liczba przyznanych IOS jest na umiarkowanym poziomie. W r.a. 2012/2013 z tej formy korzystało łącznie ok. 3,1% ogólnej liczby studentów kierunku. Studenci korzystają z tej możliwości od drugiego roku studiów. Na drugim roku IOS miało 4,4% studentów, a na trzecim 6,4%. Można stwierdzić, że w tym zakresie możliwości jakie stwarza system ECTS są wykorzystywane przez studentów Wydziału.

W stosunkowo niewielkim stopniu możliwości systemu ECTS są wykorzystywane przy wymianie międzynarodowej studentów. W ostatnich dwóch latach akademickich w ramach programu Erasmus wyjechało 5 studentów, co jest liczbą niewielką w stosunku do liczby studentów kierunku, szczególnie studentów stacjonarnych. W tym okresie nie było studentów przyjeżdżających. W tym zakresie wymagane są dalsze prace nad umiędzynarodowieniem procesu kształcenia, również w zakresie poszerzenia oferty obcojęzycznej dla studentów przyjeżdżających.

Kolejność realizacji poszczególnych modułów w planie studiów jest zachowana. Przedmioty z modułu podstawowego i kierunkowego występują na różnych semestrach, ale zachowana jest ich logiczna sekwencja. Struktura planu studiów (podział na moduły) oraz sekwencja przedmiotów jest logiczna i przejrzysta. Rozkład godzinowy przedmiotów w poszczególnych semestrach i latach jest wyrównany, z nieco mniejszą liczbą godzin na ostatnim semestrze.

W programie studiów pierwszego stopnia przewidziane są praktyki zawodowe w wymiarze 4 tygodni, realizowane przez studentów po czwartym semestrze. Zasady i tryb odbywania i kontroli praktyk jest dobrze opisany. Wydział określił zasady odbywania i kontroli praktyk w „Regulaminie praktyk zawodowych na Wydziale Ekonomii i Zarządzania UZ”. Z punktu widzenia programowego Wydział ma określony zakres praktyki w „Ramowym programie praktyki ciągłej dla studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych WEiZ UZ na kierunkach „zarządzanie”, „ekonomia” oraz „bezpieczeństwo narodowe”. Ponadto sporządzony jest opis modułu praktyki ze wskazaniem efektów oraz odniesień do efektów kierunkowych.

Terminy praktyk są dobrze wpisane w program studiów. Wydział przedstawił listę ponad dziewięćdziesięciu miejsc, w których w r.a. 2012/2013 odbywały się praktyki zawodowe. Miejsca odbywania praktyk są bardzo różnorodne: są to przedsiębiorstwa, instytucje, w tym jednostki samorządu terytorialnego, banki, biura doradcy podatkowego, itp. Biorąc pod uwagę profil tych firm oraz program praktyk można stwierdzić, że miejsca odbywania praktyk umożliwiają realizację ich programu na ocenianym kierunku.

Warunki zaliczenia praktyk reguluje Regulamin praktyk zawodowych. Praktyki dokumentowane są w dzienniczku praktyk. Zaliczenia praktyki dokonuje nauczyciel akademicki powołany przez Dziekana - Organizator praktyk zawodowych.

Studenci obecnego trzeciego roku studiów pierwszego stopnia realizują praktykę zgodnie ze standardami. Studenci trzeciego roku odbyli praktykę w wymiarze 4 tygodni. Jest to zgodne ze standardem kierunku „ekonomia”.

System praktyk realizowany przez Wydział należy ocenić pozytywnie, zapewnia on osiągnięcie założonych dla tego modułu efektów kształcenia oraz przyczynia się do osiągnięcia efektów kształcenia dla kierunku „ekonomia”, jak również zapewnia zdobycie przez studenta umiejętności praktycznych.

Łącznie na Wydziale na kierunku „ekonomia” studiuje 536 studentów (stan na 08.11.2013 r.). Ogółem grup ćwiczeniowych jest 19, co daje średnią liczebność grupy 28 studentów. Maksymalna liczebność grupy wykładowej wynosi 159 studentów, ćwiczeniowej 33, laboratoryjnej 18, językowej 24 oraz seminaryjnej 16. Liczebności grup są zgodne z

regulacjami Uchwały nr 559 Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 30 maja 2012 r. w sprawie ustalenia liczebności grup dla poszczególnych zajęć dydaktycznych. Można stwierdzić, że liczebność grup jest dobrze ustalona i nie stanowi przeszkody w realizacji efektów kształcenia.

Zajęcia na studiach stacjonarnych odbywają się łącznie dla 16 grup, 5 na pierwszym, 6 na drugim oraz 5 na trzecim roku. Studenci mają zajęcia przez pięć dni w tygodniu. W niektóre dni zajęcia zaczynają się od 7:30 i trwają maksymalnie do 20:05. W planie zajęć dosyć często występują „okienka” (np. grupa 13 ESP w poniedziałki, 26 ESP w środy, 32 ESP w poniedziałki, itd.). Na planie zajęć nie ma ujętego proseminarium (30 h).

Na studiach niestacjonarnych zajęcia odbywają się dla 3 grup – po jednej na roku. Na studiach niestacjonarnych zajęcia zaplanowane są na 10 zjazdach (plus ostatni zjazd uzupełniający). Zajęcia odbywają się w nieregularnych godzinach, na ogół w blokach 2x45 minut z przerwami o różnej długości (na ogół dziesięciominutowe). Występowanie „okienek” w planie studiów potwierdzili studenci na spotkaniu z przedstawicielem Zespołu Oceniającego. Na planie zajęć nie ma ujętego proseminarium, a niektóre zajęcia seminaryjne nie są w całości wplanowane (np. z dr. inż. P. Kułyk). Ponadto zdarzają się przypadki nakładania się seminarium i wykładu (gr. 31 ENP niedziela, 08.12.2013 w godz. 13:15 – 14:00).

Dla zajęć seminaryjnych (łącznie z proseminarium) powinna być jednoznacznie ustalona struktura czasu pracy ze studentem. Z opisu przedmiotu „seminarium” wynika, że ma on wymiar: na studiach stacjonarnych łącznie 100 h (90 h udział w seminarium i 10 h konsultacji), a dla studiów niestacjonarnych łącznie również 100 h (81 h udziału w seminarium i 19 h konsultacji). W planie studiów wymiar ten jest nieco inny: 120 h na studiach stacjonarnych (z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów) oraz 108 h na studiach niestacjonarnych. Wymiar godzinowy proseminarium w planie studiów zgodny jest z opisem przedmiotu.

Organizacja zajęć, biorąc pod uwagę liczebność grup oraz harmonogram zajęć, z powyższymi zastrzeżeniami, zapewnia realizację efektów kształcenia przewidzianych dla modułu dyplomowego.

Studenci wybitnie uzdolnieni w ramach indywidualizacji procesu kształcenia mają możliwość, przewidzianą regulaminem studiów, ubiegania się o studiowanie według indywidualnego programu nauczania. Obecnie nie ma przypadków studiowania według indywidualnego programu nauczania. W r.a. 2011/2012 z takiej możliwości skorzystała jedna osoba.

Wydział nie posiada osobnej oferty kształcenia dla studentów niepełnosprawnych, ale studenci niepełnosprawni mogą skorzystać z dosyć często stosowanej na Wydziale indywidualizacji procesu kształcenia.

Wybitnie uzdolnieni studenci mogą studiować pod kierunkiem opiekuna naukowego według indywidualnego planu studiów i programu nauczania z zastrzeżeniem, że program taki musi zawierać wszystkie treści programowe umieszczone w standardach kształcenia dla kierunku „ekonomia”.

Studenci w uzasadnionych przypadkach mogą się także ubiegać o indywidualną organizację studiów. Podanie składa się do dziekana na specjalnie przygotowanym formularzu. Do formularza powinny być dołączone załączniki uzasadniające przyczyny składania takiego wniosku.

Z indywidualnej organizacji studiów w roku akademickim 2012/2013 skorzystało 20 studentów kierunku „ekonomia”.

Poza tym studenci mają także możliwość rozwijania swoich zainteresowań poprzez studiowanie więcej niż jednej specjalności według zasad określonych przez radę wydziału (§ 20 ust. 4 regulaminu studiów) – aktualnie żaden student nie korzysta z takiej możliwości.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci wskazali, że są zaznajomieni z profilem absolwenta kierunku „ekonomia”. W ich ocenie obecny program studiów umożliwia osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia, a także uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

W ocenie studentów czas trwania kształcenia, formy zajęć dydaktycznych i dobór treści kształcenia jest prawidłowy. Odpowiednie przedmioty pojawiają się na I roku studiów, a kolejne, bardziej specjalistyczne w latach kolejnych. Studenci mają poczucie, że program skonstruowany jest w sposób przemyślany i pozwalający na jak największe przyswajanie wiedzy. Wachlarz przedmiotów do wyboru studenci określili jako dobrze dopasowany do profilu kierunku i pozwalający na szerokie poszerzanie wiedzy i umiejętności.

Studenci ocenianego kierunku obecni na spotkaniu z ZO PKA znali zasady przyznawania punktacji ECTS. W ich ocenie punkty ECTS przyznane poszczególnym przedmiotom odpowiadają nakładowi pracy, jaki jest potrzebny, aby osiągnąć zakładane efekty kształcenia.

Sekwencja przedmiotów w ocenie studentów dobrana jest bardzo dobrze. Plan układany jest w myśl zasady „od ogółu do szczegółu”, co jest postrzegane przez studentów jako dobre rozwiązanie.

3.2)

Ocena programu kształcenia na kierunku „ekonomia” pierwszego stopnia pozwala stwierdzić, że program studiów umożliwia osiągnięcie celów i efektów kształcenia, tak jak zostało to założone przez Wydział dla kierunku „ekonomia”. Cele realizacji poszczególnych przedmiotów określone w karcie opisu modułu są zgodne z efektami kierunku, a treści programowe i metody dydaktyczne sformułowane dla poszczególnych przedmiotów (modułów) odpowiadają celom i założeniom określonym dla kierunku „ekonomia”.

Sposób odbywania praktyk został określony w regulaminie praktyk zawodowych, kstworzonym na podstawie regulaminu studiów UZ z dnia 25.04.2012 roku oraz regulaminu studiów UZ z dnia 28 kwietnia 2010 roku.

Zaliczenia praktyki dokonuje Organizator praktyk ciągłych (§6 regulaminu praktyk).

Dokumentację odbywania praktyk stanowi porozumienie o odbyciu praktyki oraz wypełniony dzienniczek praktyk potwierdzony przez kierownika instytucji przyjmującej.

W przypadku studentów, którzy odbyli więcej praktyk, także indywidualnych, dziekan może podjąć decyzję o wpisaniu do suplementu dyplomu informacji o innych udokumentowanych praktykach odbytych przez studenta w trakcie trwania studiów (§10 regulaminu praktyk).

Osoby, które zaliczają praktykę na podstawie wykonywanej pracy zarobkowej, wolontariatu lub uczestnictwa w obozie naukowym zobowiązane są do dostarczenia odpowiedniej dokumentacji do końca października.

Czas trwania praktyki na studiach I stopnia kierunku „ekonomia” wynosi 4 tygodnie – tj. 160 godzin.

Każdy student zobowiązany jest do prowadzenia dzienniczka praktyk, w którym odnotowywane są wszelkie czynności wykonywane przez studenta. Dzienniczek ten winien być sprawdzany przez instruktora praktyki pod względem merytorycznym.

Prowadzona jest corocznie ewaluacja praktyk. W ewaluacji praktyk z 2013 roku studenci ekonomii w większości odbywali praktyki w prywatnych przedsiębiorstwach (ponad 60%) oraz w instytucjach publicznych (23%). 15% studentów nie wskazało podmiotu, w którym odbywało praktykę.

20 % z nich wybrało miejsce praktyki ze względu na bliskość miejsca zamieszkania, 14% wskazało, że miejsce praktyki nie miało większego znaczenia, a 65 % podało, że wybór

miejsca praktyki związany był z ich zainteresowaniami i kształtowaniem swojej drogi zawodowej. 75% studentów wskazało, że miejsca praktyk poszukiwało osobiście, a 25 %, że znaleźli je za pośrednictwem osoby, która ma kontakt z kierownictwem firmy czy instytucji.

W ocenie studentów dzięki praktykom zwiększyli swoje praktyczne przygotowanie do pracy w instytucjach, posiadli świadomość potrzeby ciągłego rozwoju, samokształcenia i podejmowania działań mających na celu pogłębianie zdobytej wiedzy.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego - w pełni,

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1) Realizowany program studiów na kierunku „ekonomia” ma strukturę modułową. Zachowana jest kolejność modułów oraz przedmiotów. Czas trwania studiów jest w zupełności wystarczający do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Studenci w toku studiów wybierają przedmioty zgodnie z planem studiów. Struktura form zajęć nie stanowi przeszkody w osiąganiu efektów kształcenia. Nakład pracy studenta jest określony prawidłowo, zapewniając studentom warunki do mobilności. Praktyki są realizowane prawidłowo. Organizacja studiów w zakresie liczebności grup nie budzi zastrzeżeń. Natomiast pewnym niedociągnięciem harmonogramu zajęć jest występowanie „okienek”. Ustalenia jednoznacznych zasad co do wymiaru godzinowego i sposobu odbywania zajęć (z podziałem na zajęcia seminaryjne i konsultacje) wymaga moduł dyplomowania (proseminarium i seminarium).

3.2) Program studiów na kierunku „ekonomia” umożliwia osiągnięcie celów i efektów kształcenia, tak jak zostało to założone przez Wydział. Cele realizacji poszczególnych przedmiotów określone w karcie opisu modułu są zgodne z efektami kierunku, a treści programowe i metody dydaktyczne sformułowane dla poszczególnych przedmiotów (modułów) odpowiadają celom i założeniom określonym w opisie kierunku.

Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

4.1)

Wydział Ekonomii i Zarządzania zatrudnia na wizytowanym kierunku ekonomia 67 pracowników naukowo-dydaktycznych, w tym 3 profesorów, 10 doktorów habilitowanych, 34 doktorów i 20 magistrów. Struktura ich kwalifikacji jest prawidłowa i umożliwia realizację planowanych efektów kształcenia. Wykładowcy ze stopniem lub tytułem naukowym reprezentują w zdecydowanej większości nauki społeczne: ekonomię (23 osoby) i nauki o zarządzaniu (14 osób). Taka konfiguracja struktury kwalifikacyjnej kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku jest korzystna.

Zajęcia dydaktyczne są obsadzone w sposób prawidłowy, wykłady z przedmiotów ogólnych i podstawowych prowadzą doświadczeni nauczyciele akademicki, posiadający co najmniej stopień doktora. Ćwiczenia prowadzą młodszy pracownicy naukowcy, w tym niektórzy posiadający doświadczenie praktyczne. Wydział nie realizuje zajęć na zasadach e-learningu.

4.2)

Do minimum kadrowego na ocenianym kierunku zaliczono 24 nauczycieli akademickich – 2 prof., 5 dr hab. oraz 17 pracowników ze stopniem naukowym doktora. Wszyscy oni są zatrudnieni na pełnym etacie oraz prowadzą na kierunku ekonomia zajęcia dydaktyczne w wymiarze większym niż określony w §8 ust. 3 rozporządzenia MNiSzW z dnia 27 lipca 2006 r. Dorobek naukowy tych nauczycieli akademickich jest bogaty i zgodny z zajęciami dydaktycznymi prowadzonymi na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego. Szczegółową charakterystykę ich dorobku zawiera załącznik nr 5. Wszyscy zatrudnieni są w Uczelni na podstawie umowy o pracę.

Pracownicy zaliczeni do minimum kadrowego reprezentują obszar nauk społecznych (22), obszar nauk matematycznych (1) i obszar nauk humanistycznych (1). Ich osiągnięcia naukowo-badawcze mieszczą się w ramach dziedziny nauk ekonomicznych. Osoby tworzące minimum kadrowe reprezentują szerokie spektrum specjalności naukowych i stanowią silny trzon kadry WEiZ zapewniający osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.

Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicy);

Teczki osobowe zawierają dokumenty pozwalające na ocenę, czy nauczyciel akademicki spełnia wymagania do zaliczenia do minimum kadrowego na studiach pierwszego stopnia na kierunku *ekonomia*, tj. czy posiada odpowiednie kwalifikacje naukowe (stopnie i tytuły naukowe oraz dorobek lub posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla ocenianego kierunku studiów – zgodnie z wymaganiami określonymi w § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.), w jakim wymiarze realizują pensum dydaktyczne, a także czy złożył nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki oświadczenie o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku *ekonomia* w Uniwersytecie Zielonogórskim na Wydziale Ekonomii i Zarządzania, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 i 742). W Uczelni wszystkie oświadczenia zostały podpisane w terminie zgodnym z wymaganiami określonymi w przepisach ustawy, tj. w maju i czerwcu 2013 r..

Zgodnie z informacjami zawartymi w tych oświadczeniach wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie, a także są zatrudnione w Uczelni na podstawie mianowania lub umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów, a więc zgodnie z wymaganiami określonym w § 13 ust. 1 wymienionego wyżej rozporządzenia.

Wszystkie wyżej wymienione osoby przeprowadzą osobiście na kierunku *ekonomia*, co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych (samodzielni nauczyciele akademicy) oraz co najmniej 60 godzin (doktorzy), co spełnia wymagania określone w § 13 ust. 3 wymienionego wyżej rozporządzenia.

Analiza tej dokumentacji pozwala na stwierdzenie, iż wymagania określone w § 14 ust. 1 rozporządzenia wymienionego powyżej są spełnione, bowiem do minimum kadrowego na ocenianym kierunku studiów zaliczono 24 osoby, z tego 7 samodzielnych nauczycieli akademickich (posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego) oraz 17 osób ze stopniem naukowym doktora.

Zajęcia dydaktyczne przewidziane programem studiów prowadzone są głównie przez nauczycieli akademickich zgodnie z reprezentowanym przez nich obszarem (nauki społeczne), dziedziną (nauki ekonomiczne) i dyscyplinami naukowymi potwierdzonymi dyplomami i udokumentowanym dorobkiem naukowym. Szczegółowe informacje na ten temat zamieszczono w załączniku nr 5.

Dorobek publikacyjny zdecydowanej większości kadry jest bardzo dobry i w większości przypadków sięga 15 – 30 publikacji za lata 2008 – 2012. Jedynie w kilku przypadkach pracownicy posiadają dorobek liczący 4 - 5 publikacji. Osoby te powinny być mobilizowane do aktywniejszego publikowania rezultatów prac naukowo – badawczych. Pewnym mankamentem jest to, że publikacje niektórych wykładowców są zbyt wąsko sprofilowane i brakuje właściwego powiązania z prowadzonymi przez nich przedmiotami. Relatywnie mało jest monografii i podręczników akademickich.

Skład minimum kadrowego na kierunku *ekonomia* prowadzonego na Wydziale Ekonomii i Zarządzania w perspektywie długookresowej jest stabilny, bowiem 4 osoby wskazane do minimum kadrowego zatrudnione zostały na czas nieokreślony, natomiast pozostałe 20 osób na czas określony, tj. do 2014 r. – 12 osób, do 2015 r. – 2 osoby, do 2016 r. – 2 osoby, do 2017 r. – 1 osoba, do 2018 r. – 1 osoba, do 2020 r. – 1 osoba oraz do 2021 r. – 1 osoba. Na podstawie mianowania zatrudnionych jest 11 nauczycieli akademickich, zaś na podstawie umowy o pracę – 13 osób.

Dla 21 nauczycieli akademickich wskazanych do minimum kadrowego Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy, zaś tylko dla 3 nauczycieli akademickich - dodatkowym miejscem pracy. Kadra tworząca minimum kadrowe jest bardzo stabilna.

Relacje pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów kierunku „ekonomia” są prawidłowe. Przedstawiają się następująco:

- minimum kadrowe tworzy 24 pracowników naukowych,
- liczba studentów kierunku „ekonomia” 574
- relacje wymagane przepisami prawa dla kierunku „ekonomia” – 1 do 160,
- relacja na ocenianym kierunku – 1 do 24.

Reasumując, warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku *ekonomia*, do liczby studentów na tym kierunku jest spełniony i wynosi 1:24, co spełnia wymagania określone w § 17 pkt. 1 ust. 3 cytowanego wyżej rozporządzenia.

4.3)

Wydział Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego prowadzi właściwą polityką kadrową. Jej efektem jest w okresie 2008-2012: 11 obronionych prac doktorskich, 2 habilitacyjne i 1 uzyskany tytuł profesorski. W analizowanym okresie pozyskano także 13 samodzielnych pracowników naukowych z innych ośrodków akademickich. Przyjęte rozwiązania sprzyjają podnoszeniu kwalifikacji i umożliwiają nauczycielom akademickim sukcesywny rozwój naukowy.

Wydział otrzymał 28.10 2013 r. kategorię B w ramach parametryzacji jednostek naukowych. Wydział powinien dążyć do stałego podnoszenia aktywności naukowej, co w przyszłości może zaowocować uzyskaniem uprawnień do doktoryzowania. Trzeba jednak pamiętać o nieubłaganych proces wymiany pokoleniowej, gdyż znaczna część kadry profesorskiej osiągnęła już wiek emerytalny. Trzeba zatem dalej konsekwentnie budować własną kadrę.

Podczas bardzo interesującego i inspirującego spotkania z kadrą, na którym obecnych było 60 nauczycieli akademickich podnoszono liczne kwestie dotyczące ocenianego kierunku

studiów, otoczenia w jakim funkcjonuje Uczelnia oraz polityki kadrowej Wydziału Ekonomii i Zarządzania. Poniżej wymieniono uwagi z tego spotkania:

- 1) W rozwoju Wydziału Ekonomii i Zarządzania nastąpił bardzo duży postęp, nie tylko w zakresie jakości kształcenia, ale również w reorientacji misji Uczelni, w taki sposób aby Uniwersytet Zielonogórski kreował inteligentny region.
- 2) Wynik ostatniej parametryzacji, w ramach której wydział znalazł się w grupie B odbierany jest pozytywnie, gdyż zarówno Uczelnia, jak i Wydział powstały stosunkowo niedawno, a mimo to w rankingu wyprzedzają bardziej renomowane jednostki.
- 3) Uniwersytet Zielonogórski jest mocno zakotwiczony w regionie i siła tego związku jest atutem Uczelni.
- 4) Urząd Marszałkowski zaproponował uruchomienie kierunku wspólnego z Uniwersytetem Adama Mickiewicza w Poznaniu „Zarządzanie obszarami granicznymi”. Chodzi o szansę wykorzystania znaczących środków unijnych. Trzeba przy tym stwierdzić, że otoczenie jest bardzo turbulentne i generuje popyt na nowe kierunki.
- 5) Należy podjąć zdecydowane kroki na rzecz uruchomienia studiów drugiego stopnia na kierunku ekonomia. Wydział chce rozwijać specjalność finanse i ubezpieczenia. Popularnością cieszą się studia z zarządzania oraz bezpieczeństwa narodowego, natomiast spora część absolwentów kierunku ekonomia, studiów pierwszego stopnia kontynuuje je we Wrocławiu, gdyż w Zielonej Górze nie ma takiej możliwości.
- 6) Generalnie wydział posiada stabilny poziom rekrutacji pomimo problemów demograficznych.. Oferta konkurencyjnych uczelni nie jest na tyle silna aby zagrażać Uniwersytetowi. Na całym UZ wystąpił spadek rekrutacji o ok. 18%, ale WEiZ cieszy się dużym zainteresowaniem i wypełnia limity rekrutacyjne.
- 7) Nowo uruchomiony kierunek logistyka jest elementem rozwijania praktycznego profilu studiów. Ponadto uniwersalnym kierunkiem kształcenia są z pewnością finanse i w każdym regionie kraju jest zapotrzebowanie na jego absolwentów
- 8) Udział interesariuszy w budowaniu oferty kształcenia jest bardzo duży. Uczelnia posiada duży kapitał społeczny.
- 9) Bardzo ważnym celem Wydziału jest intensywny rozwój młodej kadry naukowej. Młodzi wykładowcy tak bardzo identyfikują się z Uczelnią, że deklarują pokrywanie części opłat konferencyjnych. Każdy nauczyciel akademicki może ukierunkować własną działalność badawczą, niekiedy wspiera go dziekan środkami będącymi w puli dziekańskiej.
- 10) Są pewne trudności w dostępie do środków na badania naukowe, tym bardziej że aspiracje niektórych naukowców są olbrzymie. Z pewnością rozwój Uczelni i Wydziału jest ograniczany dostępnością środków finansowych, ale władze Wydziału aktywnie wspierają finalizowanie prac awansowych. Dotyczy to stypendiów, staży i urlopów. Sporym zainteresowaniem cieszą się stypendia doktoranckie, Młodzi adepci nauki mają duże możliwości rozwoju, szczególnie przy skutecznym aplikowaniu o projekty unijne, w tym w ramach współpracy z podmiotami zagranicznymi

Kierunek ten nie był dotychczas oceniany przez Polską Komisję Akredytacyjną.

Załącznik nr 6 - Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena;

Podczas oceny programowej Zespół Oceniający przeprowadził hospitację 6 zajęć dydaktycznych. Wizytowane zajęcia były prowadzone za dobrym poziomem merytorycznym i metodycznym.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

4.1) Kadra dobrze przygotowana, struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia umożliwia osiągnięcie zakładanych celów dydaktycznych.

4.2) Do minimum kadrowego zaliczono 24 nauczycieli akademickich: 7 samodzielnych pracowników i 17 doktorów, co znacznie przekracza wymogi ustawowe.

4.3) Wydział prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji przez nauczycieli akademickich, co umożliwia im dalszy rozwój naukowy.

Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Infrastruktura dydaktyczna Wydziału Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego jest rozwinięta w stopniu umożliwiającym realizację zakładanych efektów kształcenia. Wydział ma do dyspozycji szereg pomieszczeń dydaktycznych zlokalizowanych w budynkach A-0, A-5, C-1, C-2 przy ul. Podgórnej 50. Są to w szczególności:

- 11 sal dydaktycznych (ćwiczeniowych i seminaryjnych) mieszczących po 15-30 osób, o łącznej powierzchni 403,9 m²;
- 4 laboratoria komputerowe (łącznie 60 stanowisk) o całkowitej powierzchni 220,45 m²,
- 65 pomieszczeń pracowniczych o powierzchni 948,4 m²;
- 16 pomieszczeń administracyjnych o powierzchni całkowitej 264,9 m².

Wydział Ekonomii i Zarządzania posiada również dostęp do 19 pomieszczeń dydaktycznych Wydziału Matematyki, w tym do 6 sal wykładowych o powierzchni 973 m² i 13 sal ćwiczeniowych o powierzchni 890 m². Całkowita powierzchnia wszystkich pomieszczeń będących w użytkowaniu Wydziału wynosi 3700 m².

Sale wyposażone są w tradycyjne rzutniki pisma, niektóre w projektory multimedialne, a sale wykładowe nr 1, 3, 207 i 216 posiadają system nagłośnienia. Wykładowcy mają możliwość wypożyczenia komputera przenośnego oraz projektora multimedialnego. Laboratoria komputerowe WEiZ dysponują 4 serwerami i 60 komputerami (w większości klasy Intel Core2Duo 2GB ram 250GB HDD 19"LCD) z zainstalowanym systemem operacyjnym Windows XP i szeregiem programów użytkowych, takich jak: Statistica 9, ArcGIS, Quantum GIS, Corel Draw (wersja 12,X3,X4,X5), Microsoft Office (wersja 2003, 2007, 2010, 2013), SimaPro, proALPHA, Progress, Abby Finereader, Adobe Premiere, Adobe Photoshop, Macromedia Studio MX, Gimp. W budynkach Wydziału Ekonomii i Zarządzania istnieje dostęp do bezprzewodowej otwartej sieci wi-fi. Do dyspozycji pracowników naukowo-dydaktycznych i administracyjnych znajduje się ponadto 90 komputerów przyłączonych są do sieci LAN.

Dumą Uniwersytetu Zielonogórskiego jest nowoczesna biblioteka oddana do użytku 16.09.2013 roku. Jest ona zlokalizowana w kampusie B przy alei Wojska Polskiego. Nowy budynek wielofunkcyjnej biblioteki posiada imponujące parametry: kubatura 34 847,80 m³, powierzchnia zabudowy – 1498,83 m², powierzchnia całkowita – 8016,01 m², powierzchnia użytkowa wynosi 7292,59 m², ciągi komunikacyjne 1088,93 m². Całość mieści się na pięciu piętrach i jednej kondygnacji podziemnej. Budynek może pomieścić ponad milion zbiorów, w tym ponad 600 tysięcy książek w części magazynowej i około 450 tysięcy w części otwartej biblioteki.

Projekt budowy biblioteki zakończony w grudniu 2012 r. sfinansowany został przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007–2013. Źródłem finansowania były w 85% fundusze unijne, a także dotacje Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Biblioteka oferuje :

- przyjazne i atrakcyjne otoczenie,
- dobre i urozmaicone warunki do gromadzenia, udostępniania, przechowywania i ochrony zbiorów bibliotecznych,
- powszechny, swobodny i bezpośredni dostęp do zbiorów,
- szeroki dostęp do informacji i zbiorów sieciowych,
- bogatą ofertę usług bibliotecznych i informacyjnych,
- nowoczesne wyposażenie techniczne,
- profesjonalnie przygotowany zespół bibliotekarzy,
- nowoczesne zaplecze służące twórczej integracji naukowej i kulturowej środowiska.

Ważnym atrybutem biblioteki Uniwersytetu Zielonogórskiego jest jej wielofunkcyjność. W strefie użytkowej znajdują się m.in.: część informacyjna z katalogami, wypożyczalnia, sala konferencyjna na 100 osób, galeria sztuki, część rekreacyjna i socjalna. W bibliotece znajdują się ponadto pracownie biblioteczne, sale szkoleniowe, multimedialne i komputerowe, mediateka, czytelnie specjalistyczne, pokoje do pracy indywidualnej i zespołowej, samoobsługowe stanowiska wypożyczeń. Czwarta kondygnacja budynku to strefa zbiorów specjalnych i artoteki z pracowniami i magazynem starodruków, rękopisów, map, rycin i grafiki wraz z pracowniami konserwacji zabytkowych zbiorów i digitalizacji zbiorów.

Zbiory biblioteczne zabezpieczone są w systemie radiowym (RFID) i rozmieszczone na regałach z wolnym dostępem. Zaletą funkcjonowania biblioteki jest system samoobsługi. Wypożyczanie i zwrot książek odbywa się przy samoobsługowych urządzeniach rejestrujących. System RFID usprawnia proces wypożyczeń, inwentaryzacji i ekspozycji książek. Biblioteka posiada 450 miejsc do pracy indywidualnej i grupowej w wydzielonych strefach. Czytelnicy mają dostęp do komputerów rozmieszczonych w części katalogowej, w pracowniach multimedialnych i komputerowych, w kabinach do pracy indywidualnej i w pokojach pracy zespołowej. Istnieje możliwość wynajęcia kabiny, w której można zostawiać zbiory. Studenci odbywają szkolenie biblioteczne, w trakcie którego są między innymi o tym informowani. Legitymacja studencka jest jednocześnie kartą biblioteczną.

Księgozbiór Biblioteki Uniwersyteckiej jest największym zbiorem naukowym w regionie lubuskim. Łącznie zbiory Biblioteki liczą ponad 1 000 000, w tym:

- książki ponad 511 tys. woluminów,
- czasopisma i wydawnictwa ciągle ponad 78 tys. woluminów,
- zbiory specjalne, ponad 325 tys. jednostek, w tym min.: normy – ponad 52 tys.; opisy patentowe - ponad 141 tys.

Biblioteka prenumeruje na bieżąco 1 306 tytułów czasopism (w tym około 50 z ekonomii i zarządzania) w wersji drukowanej (w tym 1188 polskich i 118 zagranicznych). Z kolei zbiory sieciowe obejmują:

- ok. 29 160 e-książek,
- ok. 55 500 wydawnictw w ramach wielod dziedzinowych baz Ebsco i Proquest,
- 6 057 tytułów czasopism zagranicznych w wersji on-line wydawnictw: Springer, Elsevier, Kluwer, Academic Press, Wiley, Blackwell i in.
- 36 600 norm w wersji elektronicznych,
- 11 000 wydawnictw z kolekcji cyfrowych Zielonogórskiej Biblioteki Cyfrowej,
- 49 wielod dziedzinowych i tematycznych baz danych i serwisów sieciowych odpowiadających profilowi uczelni oraz 190 baz danych na nośnikach.

Biblioteka posiada dostęp do 49 sieciowych baz danych z zakresu nauk ekonomicznych, ścisłych, technicznych oraz humanistycznych: m.in. czasopism Elseviera, Springera, Kluwera, Academic Press, zasobów American Chemical Society (ACS), American Institute of Physics (AIP), American Physical Society (APS), ACM Digital Library, wydawnictw PWN, wielodzielnicowych baz EBSCO, PROQUEST, Mathematical Review, Inspec, Istor, baz cytowań Web of Knowledge, a także baz patentowych i prawnych oraz 3 najnowszych baz: Scopus, Wiley& Blackwell i Lex Wolters Kluwer. Liczba dostępów do komputerowych baz danych szacowana jest na 400 tys.

Biblioteka Uniwersytecka pomaga współtworzyć zasoby Zielonogórskiej Biblioteki Cyfrowej, która działa od 2005 roku i w której zbiorach znajduje się ponad 10 tys. zdigitalizowanych dokumentów, takich jak rozprawy doktorskie i habilitacyjne, czasopisma akademickie i inne publikacje pracowników naukowo-dydaktycznych.

Reasumując, biblioteka jest doskonale wyposażona w księgozbiór, ale z powodu jej lokalizacji słabo dostępna dla studentów studiów niestacjonarnych. Niektórzy studenci postulowali uruchomienie punktu zdawania książek w miejscu odbywania zajęć. Jest świetnie wyposażona nie tylko w księgozbiór, ale także w nowoczesne urządzenia ułatwiające jej funkcjonowanie, takie jak bramki RFID, czy samoobsługowe skanery umożliwiające przysyłanie plików na wybrany adres poczty elektronicznej, zamiast klasycznego kserowania. Korzystanie z tej usługi jest bezpłatne, gdyż jest ona efektem wdrożenia projektu unijnego. Biblioteka pełni funkcje integracyjne, sprzyja rozwojowi kapitału intelektualnego, odbywają się w niej konferencje, spotkania, seminaria, wystawy i pokazy. Jest to z założenia środowiskowa biblioteka naukowa służąca pracownikom i studentom uczelni oraz mieszkańcom województwa. Jest ważnym centrum zasobów edukacyjnych, a także silnym ośrodkiem informacji naukowej działającym na rzecz całego regionu.

Praktyki zawodowe realizowane są na podstawie porozumień zawartych pomiędzy Uniwersytetem Zielonogórskim a instytucjami przyjmującymi studentów, tj. organizatorami praktyk. Są nimi przedsiębiorstwa, banki, instytucje administracji państwowej i samorządowej, organizacje społeczne, instytucje naukowo-badawcze lub inne jednostki organizacyjne, jeżeli charakter odbywanych przez studenta praktyki jest zgodny z programem nauczania studiów dla kierunku ekonomia.

Infrastruktura dydaktyczna jest odpowiednio przystosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Obydwa budynki (A-0 i A-29) są przystosowane do użytkowania przez osoby niepełnosprawne (windy i toalety). W budynku A-0 osoby niepełnosprawne mają ponadto do dyspozycji podjazd. W 3 salach wykładowych (nr 3, 207 i 216) zamontowano specjalistyczny system nagłośnienia ułatwiającym pracę studentom niedosłyszącym. Budynek biblioteki jest także przystosowany do użytkowania przez osoby niepełnosprawne. Jest to nowoczesna konstrukcja, w której studenci niepełnosprawni mają do dyspozycji zarówno podjazdy, windy, stanowiska pracy i pomieszczenia socjalne, a także cyfrową bibliotekę dla niewidomych, specjalistyczne oprogramowanie i sprzęt komputerowy. Biblioteka posiada 2 stanowiska i oprogramowanie dla studentów niedowidzących. Kolekcja zbiorów dla osób z dysfunkcją wzroku liczy ponad 100 książek i jest systematycznie powiększana. Jest to pierwsza biblioteka cyfrowa dla niewidomych funkcjonująca w systemie dLibra i jedna z nielicznych w kraju. Ponadto w domach studenta „Wcześniak” i „SBM” znajdują się pokoje przystosowane dla osób niepełnosprawnych.

Na kierunku „ekonomia” studenci odbywają zajęcia w salach wykładowych, ćwiczeniowych, laboratoryjnych i w pracowniach komputerowych. Część zajęć odbywa się z użyciem pomocy multimedialnych, np. rzutnika, projektora itp. Na terenie Wydziału studenci mają dostęp do bezprzewodowego internetu, zajęcia przy komputerach odbywają się z użyciem specjalistycznych programów potrzebnych studentom ekonomii.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci podkreślali, że mają bardzo dobre warunki do studiowania, szczególnie cenią sobie fakt, że większość zajęć odbywa się w dwóch sąsiadujących ze sobą budynkach.

Studenci ekonomii korzystają z infrastruktury dydaktycznej przystosowanej do potrzeb studentów niepełnosprawnych. W budynkach znajduje się winda, są też podjazdy dla wózków inwalidzkich. Także toalety są przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniającą potrzeby osób niepełnosprawnych. Warunki lokalowe są dobre, sal jest dużo, ale niektóre z nich wymagają odświeżenia i doposażenia. Władze Wydziału powinny podjąć starania o wyposażenie sal wykładowych, szczególnie tych największych, w stacjonarne projektory multimedialne. Biblioteka Uniwersytecka dzięki swojej nowoczesności i wielofunkcyjności stała się wizytówką Uczelni.

Przedsiębiorstwa i instytucje, w których odbywają się praktyki zawodowe dobierane są w sposób prawidłowy.

Infrastruktura dydaktyczna jest dobrze przystosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Wprawdzie Zespół Oceniający PKA odstąpił od analizy tego kryterium, z uwagi na jego nieobligatoryjność na studiach licencjackich, ale z przyjemnością dostrzega osiągnięcia naukowe jednostki, które zostały zaakcentowane w raporcie Samooceny. Kadra naukowo-dydaktyczna Wydziału Ekonomii i Zarządzania uczestniczy w badaniach naukowych, grantach i projektach badawczych inicjowanych przez własne środowisko i władze wydziału, co szerzej opisano w ramach oceny drugiego wizytowanego kierunku zarządzanie, prowadzącego kształcenie na studiach I i II stopnia.

W trakcie spotkania z ZO PKA studenci kierunku „ekonomia” stwierdzili, że biorą czynny udział w badaniach naukowych prowadzonych przez nauczycieli akademickich. Studenci podkreślili, że aktywnie uczestniczą w Kołach Naukowych dostępnych na wydziale, tworzą swoje własne projekty, postery na konferencje itp., dzięki temu zyskują dodatkową opiekę dydaktyczną wykładowców i mogą rozwijać swoje zainteresowania w bardziej intensywny sposób.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego: nie dotyczy

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7.1)

Senat Uczelni ustalił warunki i tryb rekrutacji w formie uchwały (uchwała nr 557 z dnia 30 maja 2012 r. w sprawie przyjęcia warunków i trybu rekrutacji na studia wyższe w roku akademickim 2013/2014). Uchwała rekrutacyjna zawiera wszystkie istotne elementy postępowania rekrutacyjnego, w tym m.in.: zasady przyjęć kandydatów z nową i starą maturą, zasady przyjęć na studia kandydatów, którzy ukończyli szkołę średnią dającą uprawnienia matury międzynarodowej (IB) lub zagraniczną szkołę średnią, zasady przyjęć laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego, itp.

Podstawą kwalifikacji na studia pierwszego stopnia jest liczba punktów uzyskana w postępowaniu kwalifikacyjnym. Sposób liczenia całkowitej liczby punktów bierze pod uwagę trzy przedmioty: matematykę, język polski oraz język obcy nowożytny, z czego największą wagę ma matematyka. Dobór przedmiotów w postępowaniu kwalifikacyjnym przyczynia się do lepszego przygotowania do studiowania na kierunku „ekonomia”. Liczba przyjętych studentów na kierunek „ekonomia” odpowiada możliwościom i potencjałowi dydaktycznemu Wydziału, bez negatywnego wpływu na jakość kształcenia.

Zasady przyjęć na kierunek „ekonomia” nie zawierają zapisów dyskryminujących.

W ocenie studentów zasady rekrutacji są jasne i przejrzyste, nie zawierają one zapisów dyskryminujących określoną grupę kandydatów. Warunki rekrutacji dostępne są na stronie internetowej Uczelni.

7.2)

System oceny studentów umożliwia obiektywną ocenę ich osiągnięć. Oceny z przedmiotów są wystawiane adekwatnie do stanu wiedzy, z pewną tendencją do zawyżania ocen z prac dyplomowych. System oceny osiągnięć studentów jest skonstruowany w odpowiedni sposób. Już w momencie rozpoczęcia danego przedmiotu, są informowani przez wykładowców o tym jaką formę będzie miało sprawdzenie ich wiedzy. Zasady te nie podlegają później modyfikacji. Forma egzaminów i zaliczeń jest odpowiednio dopasowana do sposobu prowadzenia zajęć i treści na nich przekazywanych. W przypadku ćwiczeń i laboratoriów zaliczenie przedmiotu polega zazwyczaj na stworzeniu odpowiedniego projektu.

W ocenie studentów nakład pracy i czas niezbędny do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia został określony prawidłowo.

W ocenie studentów system oceny osiągnięć jest przejrzysty, a oceny formułowane są w sposób obiektywny. Studenci są zapoznawani już na pierwszych zajęciach z wymaganiami, jakie wiążą się z danym przedmiotem, wiedzą, jakie efekty kształcenia będą musieli osiągnąć. Wykładowcy przedstawiają studentom formę, w jakiej zostanie przeprowadzony egzamin czy zaliczenie.

Studenci mają zarówno egzaminy pisemne, jak i ustne, znają zasady punktacji i oceniania, mają poczucie obiektywizmu ocen stosowanych przez wykładowców. Studenci po zakończonym egzaminie mają też dostęp do sprawdzonych prac pisemnych oraz mogą porozmawiać z wykładowcami na temat sposobu oceniania, mogą wyjaśnić swoje ewentualne wątpliwości.

7.3)

W ramach międzynarodowej współpracy Wydział Ekonomii i Zarządzania realizuje wspólne projekty z następującymi jednostkami zagranicznymi:

1. Brandenburgski Uniwersytet Techniczny w Cottbus (Niemcy)
2. Uniwersytet w Kaiserslautern (Niemcy)
3. Hochschule Wismar (Niemcy)
4. Instituto Politecnico de Lisboa (Portugalia)
5. Slovenska Technicka Univerzita v Bratislave (Słowacja)
6. Technicka Univerzita v Kosicach (Słowacja)
7. Yasar Universitesi (Turcja)
8. Yalova Üniversitesi (Turcja)
9. University of Pisa (Włochy)
10. Uniwersytet Zachodnioczeski w Pilźnie (Czechy)

Obowiązujący na Wydziale Ekonomii i Zarządzania system punktów ECTS został skonstruowany i wdrożony zgodnie ze stosownym Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Umożliwia on krajową i międzynarodową mobilność studentów, którzy jednakże są nim zainteresowani w ograniczonym stopniu. W świetle informacji przekazanych Zespołowi Oceniającemu, w ramach programu Erasmus w ubiegłym roku akademickim zanotowano 4 wyjazdy studentów i 2 nauczycieli akademickich. Zainteresowanie przyjazdami do wizytowanej jednostki jest znacznie mniejsze: 0 przyjazdów studentów i 1 przyjazd wykładowcy.

Wskazane jest zatem podjęcie działań zmierzających do rozszerzenia skali i zakresu współpracy międzynarodowej w celu zwiększenia mobilności studentów wyjeżdżających na studia do zagranicznych uczelni partnerskich.

Studenci mają możliwość korzystania z programu MOST i ERASMUS, nie jest to jednak popularna forma na kierunku „ekonomia”.

W roku 2012/2013 żaden ze studentów nie skorzystał z programu MOST, natomiast w roku 2011/2012 skorzystały z niego dwie osoby.

Program Erasmus cieszy się nieco większą popularnością, w roku 2012/2013 skorzystało z niego 4 studentów kierunku „ekonomia”, a w semestrze zimowym w roku 2013/2014 na wymianę wyjechało dwóch studentów kierunku „ekonomia”. Podczas spotkania z ZO PKA studenci wskazali, że możliwość studiowania za granicą nie jest dla nich szczególnie atrakcyjna, gdyż większość z nich ma zobowiązania w Polsce i wyjazd na dłuższy czas za granicę nie jest w ich przypadku możliwy.

Pracownicy Wydziału Ekonomii i Zarządzania nawiązują współpracę międzynarodową będąc członkami międzynarodowych stowarzyszeń: Gesellschaft für Stadtgeschichte und Urbanisierungsforschung- 1pracownik, Gesellschaft für Operations Research -1 pracownik, Deutscher Hochschulverband -1 pracownik, European Association of Agriculture Economists- 1 pracownik, Congress of Political Economists- 1 pracownik, European Association of International Education -1 pracownik. Zaangażowanie pracowników w działalność stowarzyszeń ma wpływ nie tylko na ich wiedzę, ale także na doskonalenie metod kształcenia w procesie dydaktycznym na macierzystej Uczelni. Współpraca międzynarodowa prowadzona przez ocenianą jednostkę pozytywnie wpływa na możliwość osiągnięcia planowanych efektów kształcenia. Wskazane jest intensyfikowanie działań na rzecz upowszechnienia zagranicznej mobilności studentów.

7.4)

Uchwałą senatu nr 559 z dnia 30 maja 2012 roku ustalono liczebność grup dla poszczególnych zajęć dydaktycznych. W uchwale tej wskazano m.in., że w grupach ćwiczeniowych nie może być mniej niż 25 osób, w wykładach monograficznych powinno brać udział min. 30 osób, seminaria dyplomowe powinny liczyć od 12 do 20 studentów, a konwersatoria min. 20 studentów. Zastrzeżono jednocześnie, że w uzasadnionych

przypadkach Dziekani mogą zmniejszyć liczbę osób w grupie. W ocenie studentów taka liczebność grup jest odpowiednia i pozwala na efektywne uczestniczenie w zajęciach.

Studenci poza kontaktem z nauczycielami akademickimi podczas zajęć, mają też możliwość konsultowania się z nimi w trakcie dyżurów, a także za pomocą poczty elektronicznej i telefonicznie. W rozmowie z ZO PKA studenci wskazali, że wykładowcy są punktualni, pojawiają się na dyżurach w wyznaczonych godzinach i chętnie służą studentom merytorycznym wsparciem.

W trakcie spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci wskazali, że niewątpliwie pomocną w nauce jest nowo otwarta biblioteka uniwersytecka, która mieści się w budynku w innej części miasta. Studenci wyrazili jednak ubolewanie, że czytelnia wydziałowa, w której był wolny dostęp do niektórych zbiorów i która znajdowała się w budynku, w którym odbywają się zajęcia dla kierunku „ekonomia” została przeniesiona do głównego gmachu biblioteki, co spowodowało, że podczas przerw w zajęciach nie mają możliwości skorzystania z czytelnianych zasobów bibliotecznych.

W ocenie studentów w sylabusach znajdują się przydatne informacje. Podczas spotkania z ZO PKA wskazali, że najczęściej z sylabusów korzystają przed sesją egzaminacyjną, aby dokładnie sprawdzić wymagania egzaminacyjne oraz literaturę proponowaną do danego przedmiotu.

Studenci są motywowani przez wykładowców do dodatkowej pracy poprzez premiowanie aktywnego uczestniczenia w zajęciach, możliwości uzyskania lepszej oceny poprzez przygotowanie prezentacji czy wystąpienia.

Studenci wskazali także, że niewątpliwie motywująco działa na nich stypendium Rektora dla najlepszych studentów, ich zdaniem jego wysokość działa na nich bardzo mobilizująco.

Regulamin pomocy materialnej dla Studentów UZ jest załącznikiem do zarządzenia nr 86 rektora UZ w z dnia 23 września 2013 roku w sprawie wprowadzenia regulaminu pomocy materialnej dla Studentów UZ. Zgodnie z jego zapisami student może ubiegać się o pomoc materialną w formie:

1. stypendium socjalnego
2. stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych
3. stypendium rektora dla najlepszych studentów
4. stypendium ministra za wybitne osiągnięcia
5. zapomogi

Zgodnie z § 4 ust. 2 regulaminu wnioski o stypendia socjalne składa się w terminie od 1 do 15 października i od 1 do 15 marca. Pracownicy dziekanatów przypominają studentom o upływie wskazanych w regulaminie terminów.

Stypendia wypłacane są w równych miesięcznych ratach, studenci na spotkaniu z zespołem oceniającym wskazali, że wypłacane są one terminowo oraz że otrzymują wszelkie informacje związane ze sprawami stypendialnymi.

Wydziałowe komisje stypendialne przyznają stypendia socjalne studentom o dochodzie na osobę w rodzinie nie wyższym niż 850,20 zł.

Stypendium socjalne nie może być wyższe niż 780 zł miesięcznie z zastrzeżeniem, że łączna miesięczna wysokość stypendium socjalnego oraz stypendium rektora dla najlepszych studentów nie może być większa niż 90 % najniższego wynagrodzenia zasadniczego asystenta ustalonego w aktualnie obowiązujących przepisach o wynagradzaniu nauczycieli akademickich (§ 11 ust. 3 w zw.z § 7 ust. 5 regulaminu pomocy materialnej dla studentów UZ).

Stypendium dla osób niepełnosprawnych podzielone jest na 3 stopnie
– dla studentów o znacznym stopniu niepełnosprawności - 350 zł,
- dla studentów o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności – 250 zł,

- dla studentów o lekkim stopniu niepełnosprawności – 200 zł (§ 14 ust. 2 regulaminu).

Stypendium Rektora przyznawane jest najlepszym studentom danego kierunku. W ocenie studentów zasady przyznawania tego stypendium są obiektywne i czytelne. Brana jest pod uwagę średnia ocen – oblicza się ją na podstawie protokołu, indeksu i karty okresowych osiągnięć studenta jako średnią arytmetyczną wszystkich ocen uzyskanych w zaliczonych semestrach zaokrągloną do 0.01.

Stypendium rektora dla najlepszych studentów jest przyznawane w kwotach stanowiących wielokrotność kwoty 30 zł, nie mniej niż 120 zł i nie więcej niż 780 zł miesięcznie. (§ 16 regulaminu).

Studenci są także uprawnieni do otrzymywania nagród rektora dla studentów i doktorantów UZ – zasady przyznawania tej nagrody określone są w regulaminie przyznawania nagród Rektora dla studentów i doktorantów Uniwersytetu Zielonogórskiego, który stanowi załącznik do zarządzenia nr 13 Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 25 kwietnia 2008 r. Wysokość nagrody wynosi od 100 zł do 500 zł

Aby otrzymać nagrodę rektora należy wypełnić wniosek o jej przyznanie - wnioski składa się do dnia 30 stycznia w semestrze zimowym i do 30 maja w semestrze letnim – studenci są informowani o tych terminach i korzystają z możliwości ubiegania się o te nagrody.

W ubiegłym roku akademickim przyznano 11 nagród Rektora na kierunku „ekonomia”.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci wskazali, że mocną stroną procesu kształcenia na kierunku ekonomia jest bardzo dobra kadra dydaktyczna i charyzma wykładowców, którzy potrafią zachęcić do nauki i zmotywować do działania. Studenci wskazali także na prężnie działające koła naukowe oraz zaangażowanie ich opiekunów.

Jako słabą stronę procesu kształcenia wskazano nie zawsze optymalnie ułożony plan zajęć, w którym znajduje się dużo tzw. „okienek”. Minusem jest też dla nich brak możliwości podjęcia studiów na kierunku „ekonomia” na studiach uzupełniających magisterskich.

Studenci podczas spotkania z ZO PKA wskazali, że są bardzo zadowoleni z systemu opieki naukowej, dydaktycznej, materialnej i socjalnej, wskazali, że niewątpliwym plusem jest bardzo dobry przepływ informacji między nimi, a dziekanatami czy władzami wydziału. Studenci chwalili także sprawność obsługi w dziekanatach i szybkość wydawania decyzji w indywidualnych sprawach studenckich.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1) Zasady rekrutacji są przejrzyste i nie zawierają w sobie elementów dyskryminujących jakąkolwiek grupę kandydatów. W ocenie studentów obecny system rekrutacji jest odpowiedni do wyłonienia najlepszych kandydatów na kierunek „ekonomia”.

7.2) System oceny osiągnięć zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen. Zasady oceniania są czytelne i znane studentom, w ich opinii funkcjonujący system oceny osiągnięć jest bardzo obiektywny i dobrze skonstruowany.

7.3) Współpraca międzynarodowa w zakresie wymiany kadry i studentów sprzyja osiąganiu zakładanych efektów kształcenia. Wskazane jest jednak podjęcie działań zmierzających do rozszerzenia skali i zakresu współpracy międzynarodowej w celu zwiększenia mobilności studentów krajowych oraz wyrównania istniejących

dysproporcji między liczbą osób wyjeżdżających na studia za granicę i przyjeżdżających z uczelni zagranicznych. Studenci mają możliwość wyjazdu w ramach programu MOST i Erasmus, są oni zachęcani do podejmowania starań związanych z takim wyjazdem.

7.4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

Kryterium 8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

8.1)

W Uczelni został opracowany wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia w Uchwałą Nr 319 Senatu z dnia 26 września 2007 r. w sprawie przyjęcia wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, uaktualniony Uchwałą Nr 84 Senatu z dnia 27 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Nadzór nad funkcjonowaniem systemu jakości kształcenia sprawuje Rektor.

Za wprowadzenie i sprawne funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia odpowiedzialni są odpowiednio: właściwy prorektor ds. jakości kształcenia oraz na wydziałach - dziekan wydziału.

Głównym zadaniem Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia jest syntetyczny przegląd wszystkich aspektów kształcenia. System obejmuje zapewnianie, doskonalenie, promocje i kontrolę jakości kształcenia w Uczelni poprzez wytyczne dla Wydziałowych Komisji ds. Jakości Kształcenia, metody monitorowania procesu kształcenia, rozwijania mobilności studentów i doktorantów, metody poprawy jakości obsługi administracyjnej procesu dydaktycznego, monitorowanie karier absolwentów, procedury współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, system motywowania, oceniania i nagradzania nauczycieli akademickich oraz doktorantów za podejmowanie działań podnoszących jakość kształcenia i inne zadania wynikające z rozwoju uczelni i przepisów prawa.

W celu realizacji działań określonych w ramach systemu powołana została przez Rektora - Uczelniana Rada ds. Jakości Kształcenia (Uczelniana Rada) złożona z dwóch zespołów, tj. Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz Zespołu ds. Ewaluacji Jakości Kształcenia, natomiast na wydziale – Wydziałowa Komisja ds. jakości Kształcenia (Wydziałowa Komisja) złożona również z dwóch komisji, tj. Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz Komisja ds. Ewaluacji jakości Kształcenia.

Procedury działań projakościowych zostały wprowadzone w Zarządzeniu Nr 51 Rektora z dnia 29 maja 2013 r., uzupełnione i uaktualnione Zarządzeniem nr 110 z dnia 4 listopada 2013 r. w sprawie dokumentów i procedur Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Ewaluacja procesu kształcenia prowadzona jest poprzez ankiety: oceny przedmiotu, prowadzącego zajęcia, oceny infrastruktury dydaktycznej i obsługi administracyjnej, słuchaczy studiów podyplomowych, a także kartę samooceny jednostki. Istotnym elementem systemu jest regulamin systemu antyplagiatowego.

W celu realizacji zadań USZJK powołano Uczelnianą Radę ds. Jakości Kształcenia złożoną z dwóch zespołów: Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia; Zespołu ds. Ewaluacji Jakości Kształcenia.

Odpowiednikami powyższych zespołów na poziomie wydziałowym są wydziałowe komisje: ds. zapewnienia jakości kształcenia i ds. ewaluacji jakości kształcenia. Nadzór nad

pracą Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia sprawuje Prorektor ds. Jakości Kształcenia, a prace tego organu koordynuje pełnomocnik rektora ds. jakości kształcenia, która także przewodniczy Zespołowi ds. Jakości Kształcenia. Przewodniczenie Zespołowi ds. Ewaluacji Jakości Kształcenia powierzono drugiemu pełnomocnikowi rektora ds. ewaluacji jakości kształcenia. W nowej strukturze systemu celowo rozdzielono zespół ds. zapewnienia jakości kształcenia i zespół ds. ewaluacji, aby zapewnić obiektywizm działań i uniknąć wyłączności samooceny, jak również rozdzielenie to miało na celu włączenie do prac nad systemem jakości możliwie najszerszą reprezentację społeczności akademickiej. W skład pierwszego zespołu weszli pracownicy administracji centralnej, przedstawiciele pionu rektora, pionów prorektorów: ds. nauki i współpracy z zagranicą i ds. studenckich oraz pracownicy naukowo – dydaktyczni będący reprezentantami wszystkich komisji senackich. Skład drugiego zespołu tworzą pracownicy naukowo – dydaktyczni będący przedstawicielami wszystkich wydziałów oraz reprezentanci doktorantów i studentów.

Całość aktów prawnych i schematy organizacyjne związane z USZJ przedstawione są na stronie internetowej pod adresem <http://www.uz.zgora.pl/ksztalcenie/html/system.php>.

Na Wydziale Ekonomii i Zarządzania nadzór nad funkcjonowaniem systemu jakości kształcenia sprawuje Dziekan. Działania związane z funkcjonowaniem Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia koordynuje Prodziekan ds. Jakości Kształcenia. Uchwałą Rady Wydziału Nr 2/RW/10 z dnia 11 lipca 2013 r. powołano 14 osobowy Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz Wydziałowy Zespół ds. Ewaluacji Jakości Kształcenia, Wydziałowego Pełnomocnika ds. ECTS oraz rady Programowe dla prowadzonych na wydziale kierunków studiów, w tym ocenianego kierunku *ekonomia*. Powołane zostały również – Uchwałą Nr 2/RW/RW/3 z dnia 25 października 2013 r. Wydziałowe Zespoły ds. oceny efektów kształcenia dla prowadzonych na wydziale kierunków studiów, w tym dla w tym ocenianego kierunku *ekonomia*. Rozdzielenie zespołu ds. jakości kształcenia na dwa odrębne zespoły miało na celu zapewnienie obiektywizmu działań i unikanie wyłączności samooceny, a także włączenie do prac nad systemem możliwie najszerszej reprezentacji społeczności akademickiej.

Rada Wydziału w dniu 24 października 2013 r. podjęła Uchwałę Nr 6/RW/14/2013 w sprawie przyjęcia procedur dotyczących funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń wymienionych komisji, w tym m. in. sporządzone na dzień 20 listopada 2013 r. sprawozdania z funkcjonowania na wydziale systemu zapewnienia jakości kształcenia, raporty z ewaluacji procesu kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów.

Do zadań Wydziałowego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia należy w szczególności: opracowywanie i przedstawianie Dziekanowi propozycji działań w zakresie doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale, w szczególności poprawy organizacji i warunków kształcenia oraz modyfikacji oferty dydaktycznej, analizowanie wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów Wydziału, rekomendowanie działań niwelujących nieprawidłowości w procesie kształcenia, rozpoznane w toku oceny jakości

Do zadań Wydziałowego Zespołu ds. Ewaluacji Jakości Kształcenia należy: wdrażanie na Wydziale opracowanych przez Uczelnianą Radę procedur służących zapewnianiu i doskonaleniu jakości kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów pierwszego i drugiego stopnia, studiach doktoranckich oraz studiach podyplomowych, analizowanie programów kształcenia na kierunkach studiów prowadzonych przez wydział, w szczególności pod kątem ich zgodności ze strategią i misją Uczelni, zgodności kierunkowych efektów kształcenia z efektami obszarowymi, poprawności doboru metod kształcenia i oceniania do zakładanych efektów kształcenia, prawidłowości przypisywania punktów ECTS, analizowanie różnych form weryfikowania efektów kształcenia osiągniętych przez studenta,

doktoranta oraz słuchacza studiów podyplomowych w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, w szczególności prac dyplomowych, opiniowanie współpracy analiza i publikowanie rezultatów oceny jakości kształcenia. W skład tego Zespołu wchodzi Rada Programowa na trzech kierunkach: ekonomia, zarządzanie i bezpieczeństwo narodowe.

Podstawowym zadaniem Rady programowej jest prowadzenie kompleksowej oceny planów i programów studiów w celu ich uzupełnienia i doskonalenia, a w szczególności:

- oceny planów studiów i ich zgodności z docelowym wizerunkiem absolwenta,
- analiza przedmiotowych sylabusów pod względem zgodności z programem studiów,
- ocena systemu punktów kredytowych ECTS oraz ocena otwartości kształcenia w wymiarze krajowym i międzynarodowym,
- analiza ankiet studenckich,
- analiza jakości prac dyplomowych,
- ocena warunków nauczania,
- ocena efektywności studiów oraz przyczyn selekcji.

Zadania Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia na rok akademicki 2013/2014 zostały określone w formie harmonogramu rocznego, w którym zawarto terminy takich zadań jak: Sprawozdanie z funkcjonowania WSZJK, opracowanie propozycji działań na rzecz podnoszenia jakości kształcenia, badania mobilność, losy absolwentów, dopracowanie zasad oceniania studentów i słuchaczy oraz weryfikacji efektów ich kształcenia, modyfikacją wytycznych dla jednostek w sprawie tworzenia programów kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia, weryfikacja efektów kształcenia, przegląd programów kształcenia, monitorowanie wdrażania przepisów dotyczących kształcenia, przegląd procedur Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Na posiedzeniach Rady Wydziału omawiane były zagadnienia związane funkcjonowaniem na wydziale systemu. Wydział Ekonomii i Zarządzania posiada dokumentację związaną z funkcjonowaniem systemu.

8.2)

W procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy i studenci, co potwierdza przyjęty kalendarz działań związanych z funkcjonowaniem Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w roku akademickim 2013/2014, na przykład takich działań jak: ankieta "ABSOLWENT", ankieta oceny przedmiotu, ankieta oceny prowadzącego zajęcia, ankieta zadowolenia z warunków studiowania, ankieta dla słuchaczy studiów podyplomowych, system antyplagiatowy, przeglądy programów kształcenia, analiza rozkładu ocen, badanie grupy fokusowej, karta samooceny jednostki, raport z ewaluacji i sprawozdanie z funkcjonowania SZJK na wydziale.

Monitorowanie losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy zostało ujęte w formie procedury jakości. Podstawą prawną procedury „Ankietowania absolwentów”, którzy podpisali oświadczenie o wyrażeniu zgody na monitorowanie kariery zawodowej (przy podpisaniu listy obiegowej) jest Zarządzenia nr 26 Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 16 kwietnia 2012 r. Dziekanat aktualizuje i uzupełnia brakujące dane adresowe studentów kończących studia, a w szczególności adresy e-mailowe. Biuro Karier prezentuje raporty z badań władzom uczelni i Dziekanom. Dział Kształcenia analizuje raporty pod kątem oceny i modyfikacji oferty kształcenia.

Uwagi są analizowane i wykorzystywane w dostosowywaniu oferty edukacyjnej do potrzeb kolejnych roczników studentów i rynku pracy. Przede wszystkim analizowane są czynniki związane z procesem kształcenia, które utrudniały otrzymanie pracy bądź na odwrót, pomagały w jej uzyskaniu, oraz weryfikacja przez rynek pracy realizacji efektów kształcenia. Wydziałowa Komisja na podstawie wyników badań losów absolwentów przygotowuje

propozycje działań na rzecz podniesienia jakości kształcenia. Biuro Karier prowadzi portal internetowy "Absolwent" <http://www.absolwent.uz.zgora.pl/>.

Ankieta „ABSOLWENT” planowana jest do realizacji każdego roku w miesiącu sierpniu. W Ramach Biura Karier Uniwersytetu Zielonogórskiego powołany został Zespół ds. Monitorowania Karier Zawodowych Absolwentów Uniwersytetu Zielonogórskiego (Zarządzenie nr 12 Rektora UZ z dnia 30 stycznia 2012).

Studenci uczestniczą w procesie zapewniania jakości kształcenia. Wybrani przedstawiciele samorządu studentów uczestniczą w organach kolegialnych Uczelni i Wydziału. Studenci stanowią ponad 20% składu Rady Wydziału, biorą czynny udział w konstruowaniu programów studiów, nie tylko poprzez opiniowanie planów i programów studiów, ale także poprzez konsultacje prowadzone ze studentami.

Studenci wypełniają także ankiety ewaluacyjne, chociaż zdarza się, że wypełniane są one przez małą część studentów. Wyniki ankiet ewaluacyjnych nie są nigdzie publikowane, ale ich rezultat ma wpływ na cykliczną ocenę pracowników naukowych.

Studenci mają też możliwość wpływania na działania na wydziale poprzez zorganizowanie referendum studenckiego, jednak w ostatnich latach nie skorzystali z takiej możliwości.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
Wiedza	+	+	+		+/-	+
umiejętności	+	+	+		+/-	+
kompetencje społeczne	+	+	+		+/-	+

+ - **pozwala na pełne osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia

+/- - **budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia

- - **nie pozwala na osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

8.1) Wydział posiada przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów ekonomia. Wydziałowe komisje dokonują systematycznej oceny efektów kształcenia, przeglądu programu studiów. Prowadzone działania w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia uwzględniają potrzeby lokalnego rynku pracy. Na kierunku ekonomia prowadzona jest ankietyzacja, okresowa ocena nauczycieli akademickich, hospitacje zajęć. Przeprowadzono pilotażowe badania losów absolwentów.

8.2) W procesie zapewnienia jakości kształcenia uczestniczą studenci, kadra akademicka oraz przedstawiciele pracodawców. Należy podjąć prace nad aktywizowaniem studentów do współpracy w zakresie doskonalenia jakości kształcenia.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco (6)	W pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
1. koncepcja rozwoju kierunku		X			
2. cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3. program studiów		X			
4. zasoby kadrowe		X			
5. infrastruktura dydaktyczna		X			
6. prowadzenie badań naukowych	nie dotyczy				
7. system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8. wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Kierunek ekonomia ma pełne możliwości rozwoju z uwagi na wysoko kwalifikowaną kadrę akademicką wywodzącą się renomowanych uczelni oraz znaczące zmotywowanie studentów do studiowania na kierunku ekonomia. Wizytacja wskazała że wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wdrożony i wymaga doskonalenia w zakresie oceny efektów kształcenia, zasad oceny studentów, harmonogramowania zajęć dydaktycznych.

